

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati po dogovoru. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strassmayerjeva 3b — NOVO MESTO Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Razprava o konkordatu v narodni skupščini:

Predlogi za odgoditev konkordata odklonjeni

Na večerajšnji seji sta dva poslanska kluba predlagala, naj bi se razprava o konkordatu odgodila, kar pa je vlada odklonila — Tudi danes so v skupščini ponovno razpravljali o beograjskih dogodkih

Beograd, 21. julija. r. Seja narodne skupščine je večeraj trajala pozno v noč. Po razpravi o beograjskih dogodkih o priliki molitev za ozdravljenje patriarha se je nadaljevala razprava o konkordatu. Najprej je končal svoj na prejšnji seji prekinjen govor nar. posl. dr. Kosta Kumanudi, nato pa je predsednik jugoslovenskega narodnega kluba dr. Janko Baričević stavljal predlog, v katerem se zavzema

za odgoditev konkordata

smatrajoč, da sedanji čas in prilike niso primerne za tako važne razprave. V imenu vlade je minister Dragiša Cvetković ta predlog odklonil, njegovo stališče pa je odobrila tudi vladna večina. Sličen predlog je nato stavljal v imenu narodnega delovnega kluba nar. posl. Nikola Preka, izjavljajoč, da v sedanjem trenutku njegov klub ne more glasovati za konkordat. Z njegovim govorom je bila večerajšnja dopoldanska seja končana.

Popoldanska seja

se je pričela ob 16. in je trajala do 22.15. Dočim je med obiskom vladalo tudi za popoldansko sejo ogromno zanimanje in so bile galerije nabito polne, poslanske klopi so pa bile bolj redko zasedene. Popoldanski seji je predsedoval podpredsednik skupščine g. Markić. Prvi je na popoldanski seji govoril nar. posl. Artur Mahnik (JRZ), ki je v kratkem govoru orisal one momente, ki govorijo proti temu, da bi se razprava o konkordatu odgodila. On bo glasoval za odgoditev konkordata.

Nar. posl. Josip Cvetić

je nato v obširnem, nad dve uri trajajočem govoru pojasnil stališče JNS do konkordata in se podrobno bavil s posameznimi določbami in njihovim izvajanjem. Osvetlil je konkordat s političnega in pravnega stališča. V uvodu svojega govora je razpravljal o konkordatski politiki in o mednarodnih sporazumih, ki jih je sklenil Vatikan z različnimi državami. Med drugim je rekel: Naš narod je skozi stoletja s svojimi deli, s svojim življenjem in s svojo krvjo branil zapadno Evropo in krščanstvo pred navalom Turkov. Bili smo predzidje krščanstva. Ko smo čuvali zapadno Evropo, smo razdelili naš organizem. Zato bi bilo sedaj v redu, da se nam omogoči, da mirno izvedemo zedinjenje našega naroda, a to se bo najhitreje zgodilo, če se urede odnosi med državljani in med posameznimi verami.

V nadaljevanju svojega govora je posl. Cvetić opisal konkordate, ki jih je sklenil Vatikan z drugimi državami, se dotaknil londonske konference, na kateri je zastopnik Vatikana zahteval, da sme tudi Vatikan sodelovati pri mirovni konferenci. To je bil velik uspeh Vatikana. Kar se tiče sedaj predložene konkordata, je izjavil, da ne bo služil samo eminentno verskim interesom. Zato v globokem prepričanju, da služimo najboljše interese našega naroda, države in cerkve, odklanjamo odobritev tega konkordata.

Nato je govoril nar. posl. Milovan Grba (JRZ). Ves čas njegovega govora je vladala v dvorani velika veselost. V svojem govoru je prišel posl. Grba v resen konflikt s posl. Vojom Lazčević. Ob koncu je Grba izjavil, da bo glasoval za konkordat. Naslednji govornik je bil član staroradikalnega kluba Ljuba Jovanović. Obširno se je bavil z medverskimi odnosi in izjavil, da bo glasoval proti.

Med govorom nar. posl. Pašanina (JRZ) je prišlo v dvorani do velikega prepiranja, tako da govornika skoraj ni bilo slišati. Prekanje je izjavil s svojimi napadi na posamezne opozicijske skupine. Predsednik je moral večkrat intervenirati. Veliko število poslancev se je namreč zbralo okrog govorniškega odra.

Prvi govornik JRZ proti konkordatu

Veliko senzacijo je izzval s svojim govorom poslanec JRZ Stevan Bubić, ki je izjavil, da ne more glasovati za takšen

konkordat, kakor ga je predložila vlada in je pozival svoje tovariše iz poslanskega kluba JRZ, naj sledi njegovemu zgledu.

Posl. Karl Gajšek (JRZ) je kot prvi izmed slovenskih poslancev branil konkordat in izjavil, da bo glasoval za ratifikacijo. Nato so govorili še nar. posl. Marko Ružičić (JRZ), za konkordat, Milenko Milutinović (JNS) proti odobritvi konkordata v sedanji obliki in za odgoditev razprave, na kar je bila seja ob 22.15 zaključena.

Današnja seja

Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 8.30. Pred prehodom na dnevni red je prišel v razpravo nujni predlog resolucije, ki jo je predložil nar. posl. Vojta Lazčević. V svoji resoluciji zahteva, naj se razveljavi prepoved procesij, ki jo je izdala beograjska policija. V utemeljevanju svojega predloga je govoril Vojta Lazčević, ki so se odigrali zadnje dni. Obširno se je

bavil s politiko vlade in na koncu zahteval, da se v interesu pomirjenja javnosti vsi izredni ukrepi ukinejo. Njegov govor je čisto izrazil hude prepere med večino in opozicijo. V imenu vlade je minister Cvetković zahtevalo nujnost tega predloga odklonil.

Predsednik Čirić je nato sporočil, da je bila interpelacija narodnega poslance o postopanju upravnih oblasti in notranjega ministrstva v zvezi z razpustom odbora Hmeljarskega društva v Zalcu in nesplošno razsodbo Državnega sveta, ki jo je naslovil na ministrskega predsednika, dostavljena notranjemu kot resornemu ministru. Ko bo zbral podatke, bo na njo odgovoril.

Nato je skupščina nadaljevala razpravo o konkordatu. Glavni govornik na današnji dopoldanski seji je bil nar. posl. dr. Janko Baričević (jugoslovenski narodni klub), ki je govoril nad dve uri. V svojem obširnem govoru je osvetlil konkordat s pravne, politične in verske strani. Naglasil je, da ne bi bila nikakršna kapitulacija ne

za vlado, ne za državo in ne za cerkev, če bi se razprava o konkordatu odgodila in sprejela poročilo odborske manjšine, ki opozarja vlado na gotove določbe konkordata, ki bi jih bilo treba še enkrat razčistiti. Bilo bi tudi v interesu katoliške cerkve, če se konkordat sprejme v drugačnih okoliščinah, kakršne so sedanje.

Na njegova izvajanja je odgovoril minister pravde dr. Niko Subotić, ki je branil stališče vlade in zagovarjal takojšnjo ratifikacijo konkordata.

Razprava bo trajala še dva do tri dni

Nato je govoril nar. posl. Časlav Nikitović (JRZ) za konkordat, nar. posl. Miloje Sokić, ki je večeraj izstopil iz poslanskega kluba JRZ, je govoril proti odobritvi konkordata. Za splošno razpravo je prijavljenih še 37 govornikov, tako da bo načelna razprava trajala najbrže še tri dni in bo načelno glasovanje o konkordatu še le jutri ponoči ali najbrže še le v petek.

Vojna na Daljnem vzhodu neizbežna Japonski vojni minister je dobil generalno pooblastilo - Kitajci še vedno za mirno poravnavo

Tokio, 21. julija. br. Večeraj je bila seja japonske vlade, ki je trajala od 15. do 21. Bila je zelo burna, ker so se spet pojavila velika nasprotstva med japonskimi militaristi in pacifisti. O seji je bil izdan le kratek komunikat, ki naglašja, da je dobil vojni minister pooblastilo, naj ukrene vse, kar se mu zdi potrebno za obrambo japonskih meja in interesov.

Sanghaj, 21. julija. br. Iz vseh kitajskih provinc prihajajo vesti, po katerih zahtevajo Kitajci, naj nankinška vlada ne popusti in naj z odločnimi ukrepi prepreči vsa nasilja nad Kitajci in kitajsko zemljo. Povsod poročajo tudi o velikih demonstracijah proti Japonski, ki so imele marsikje za posledico krvave spopade.

Peking, 21. julija. AA. DNB: Iz krogov japonske armade v Kvantungu se izve, da se je istočasno, ko se je vršilo bombardiranje Vampinga, sestala konferenca med japonskimi in kitajskimi generali, ki jih je vodil Senčuan. Konferenca je trajala nad eno uro in je general Senčuan prekladal vse vojaške odredbe. Objubil je varščine za Japonce v Peking in zagotovil, da bo v sredo ukinil obsešno stanje v Peking. 37. divizija bo zapustila svoje sedanje postojanke in krenila v Pao Ting Fu.

London, 21. julija. AA. Reuter: Iz Pekinga poročajo, da so bombe porušile precej hiš v Vampingu, vendar pa kitajske čete še drže mesto. Most Marco Polo, ki ni daleč od Pekinga, je delno porušen. Huda bitka je v teku južno in zahodno od Pekinga.

London, 21. julija. AA. Havas: Kitajsko veleposlaništvo v Londonu je prejelo iz Nankinga vest, da je kitajska vlada predlagala, da naj se spor poravnava na prijateljski način. V tem predlogu predlaga kitajska vlada datum, kdaj naj se ukinejo sovražnosti. Kitajska vlada izjavlja, da je pripravljena takoj začeti diplomatska pogajanja z Japonsko. Kitajska vlada še izjavlja, da hoče izrabiti vsa miroljubna sredstva, da se ohrani mir.

Nanking, 21. julija. br. Maršal Čangsu-lijang, ki je lani zasedel mesto Čangkajske in ga držal nekaj časa ujetega, je danes svojemu nekdanjemu nasprotniku brzojavil, naj mu dovoli, da se bori z Japonci, da tako popravi svojo napako. Kakor poročajo, bo Čangkajske najbrž postavil Čangsu-lijanga nazaj na poveljniško mesto nad četami, ki jih je vodil do svojega upora.

Nanking, 21. julija. br. Japonski poslanik v Nankingu je za japonske državljane v tem mestu razglasil obsešno stanje.

Sanghaj, 21. julija. AA. Vengju Hojang, ki ga imenujejo krščanskega generala, je imenovan za vrhovnega poveljnika kitajskih čet na severnem Kitajskem. Maršal Čangsu-lijang, ki je nedavno poslal gene-

ralu Čangkajsku brzojavko, v kateri ga prosi, naj mu dovoli poseči v boj, da se na ta način oprosti za lansko aretacijo generala, je prispel v Pengpu, da prevzame poveljstvo nad svojimi četami.

Proti Rusiji?

Berlin, 21. julija. AA. Nemški tisk se izčrpnost peča z dogodki na Kitajskem. »Völkischer Beobachter« objavlja obširen članek o dosedanjih dogodkih in zaključuje takole:

Japonsko postopanje ni naperjeno proti Kitajski, ampak se pripravlja samo končni obračun s sovjetsko Rusijo. Tragično je le, da je postopanje Japonske takšno, da mora samo povečati neprijateljstvo med Ki-

Ofenziva generala Franca na Madrid V teku so krvave bitke z velikimi izgubami na ljudeh in materialu na obeh straneh

Madrid, 21. julija. br. Večeraj je bilo na vseh frontah zelo živahno, zlasti pa pred Madridom. Nad vse aktivno je bil letalstvo. Uporniki so na nekaterih mestih poskušali predrati vladne črte okoli Brunete, pa so bili povsod krvavo odbiti. Opaža se, da so dobili uporniki spet nove čete iz inozemstva in iz Afrike. Republikanci so zasedli na aragonski front okoli sto sovražnikov, pa tudi precej vojnega materiala. Na baskovski fronti je položaj neizpremenjen.

Vladne čete so po topniški pripravi večeraj napadle nacionalistične postojanke pri Monte Aragonu, ki je vzhodno od Huesce. Napad je bil odbit in je bojišče bilo polno trupel padlih marksistov.

Na madridski fronti sta večeraj topništvo in letalstvo živahno delovala. Pri Boadig je prišlo do hude bitke. Nacionalisti so zaplenili precej vojnega materiala. Bitka še traja in sicer v vseh odsekih okoli Madrida.

London, 21. julija. br. Sem je pripeljala španska trgovska ladja »Calderon« 800 baskovskih otrok, za katere so se obvezali skrbeti angleški delavski sindikati.

Nočni napad v Nunski ulici

Ljubljana, 21. julija. Za javno varnost v Ljubljani ni baš vzorno poskrbljeno. O tem priča izredno drzen zločinski napad, ki je bil sredi izveščen na kleparskega pomočnika Hermana Rakovca iz Rožne doline. Rakovec se je do 23. zamudil na seji v mestu, potem pa je oče sam proti domu. S Kongresnega trga je zavlil v temno in ozko Nunsko ulico, hoteč na Bleiweisovo cesto in dalje v Rožno dolino. V Nunski ulici je pa nenadoma planil predenj maskiran napadalec precej visoke postave. Neznanec je imel na obrazu črno krpo in je Rakovca v trenutku pobil na tla. Udaril ga je po čelu, da se je zgrudil, nato ga je še z nožem zabodel v levo stran prsi. Rakovec se je onesvestil, ko pa se je zopet zavedel in začutil na glavi ter na prsih bolečine, se je dvignil in odšel nazaj na Kongresni trg. Zločinec je bil med tem že pobegnil in ni bilo o njem ne duha ne sluha. Ko je ležal Rakovec nezavesten, mu je najbrž preiskal žep, ker pa ni našel zase nič primernega, jo je brž odkril.

Rakovec je na Kongresnem trgu srečal nekega uslužbenca Narodnega gledališča in mu povedal o zločinu. Uslužbenec ga je odvedel v kavarno »Zvezda«, kjer ga je pregledal in mu nudi prvo pomoč dr. Jug, medtem pa so že telefonirali po rešilni avto, ki je napadence odpeljal v bolnico. Rakovca so v bolnici takoj operirali in obvestili policijo, ki išče napadalca.

CUVAJMO JUGOSLAVIJO!

tajsko in Japonsko. Vsak dan raste med kitajskim ljudstvom nerazpoloženje proti Japonski. Pravi cilj Japoncev je svoječasno že pojasnil ministrski predsednik Hirota, ko je rekel te besede: »Splošno sodelovanje proti rdeči nevarnosti!« Zaradi sedanjega spora pa je zmeraj manj upanja, da bi bilo mogoče ta cilj doseči.

»Lokalanzeiger« piše, da je upati, da bo sta obe strani pravčasno pregledali vse nevarnosti in omejili spor, da se prepreči vojna, ki ji nikdo ne more prerokovati konca.

Amerika se ne bo vmešavala

Washington, 21. julija. AA. DNB: Predsednik Roosevelt je izjavil, da se bodo USA vzdržale vsega, kar bi lahko motilo dobre odnose s Kitajsko in škodovalo gospodarskim zvezam z Japonsko. Sedaj še ni aktualno, da bi USA začele izvajati zakon o nevtralnosti v sporu med Kitajsko in Japonsko.

Monte Aragonu, ki je vzhodno od Huesce. Napad je bil odbit in je bojišče bilo polno trupel padlih marksistov.

Na madridski fronti sta večeraj topništvo in letalstvo živahno delovala. Pri Boadig je prišlo do hude bitke. Nacionalisti so zaplenili precej vojnega materiala. Bitka še traja in sicer v vseh odsekih okoli Madrida.

London, 21. julija. br. Sem je pripeljala španska trgovska ladja »Calderon« 800 baskovskih otrok, za katere so se obvezali skrbeti angleški delavski sindikati.

Nova organizacija

Ljubljana, 21. julija. V nedeljo 11. t. m. so imeli izprašani moji stri brez obrtnih listov ustanovni občni zbor, na katerem so obravnavali razna vprašanja, zlasti vprašanje podeljevanja novih koncesij v dravski banovini. Člani nove organizacije so bili pred kratkim še vidni funkcionarji organizacije dimnikarskih pomočnikov, pa so iz neznanih nam razlogov zapustili svojo organizacijo, ki ima res socialen program za vse člane in ki skuša sporazumno z delodajalci zločisti gmolet položaj dimnikarskih pomočnikov. Mi poslovodje in pomočniki, ki smo ostali v zvezi le svoj organizaciji, ne moremo razumeti, kaj je napotilo te naše tovariše, osobito sinove mojstrov, da so ustanovili novo društvo in s tem oslabilo organizacijo dimnikarskih pomočnikov. Mi smo prepričani, da se bo vprašanje gmoletnega stanja nas pomočnikov, kakor tudi izprašanih mojstrov uredilo tako, da bo zadovoljivo i za delodajalce i za nas. Pri vsakem delu je potrebna uvidenost.

Sabotaža v Rusiji

Berlin, 21. julija. br. Po poročilih iz Rusije so odkrili v mestu Habarovku veliko sabotažno akcijo, ki so jo organizirali trockiisti. Aretirali so okoli sto uradnikov in delavcev, ki so v njej sodelovali. Izmed njih so jih 24 po pretekem sodu ustrelili. V Moskvi je bil aretiran predsednik osrednjega odbora profesionalnih zvez državnih trgovskih podjetij. Morosa so proglasili za sovražnika države in ga zaprli.

Jugoslavija vedno na strani Francije

Pariz, 19. julija. Šef jugoslovenskega generalnega štaba general Nedić je bil danes gost pariške mestne občine. Na banketu, ki je bil prirejen njemu na čast, je imel general Nedić govor v katerem je med drugim naglasil: Naš cilj je ohranitev mira, ki smo ga izvajali s tolikimi žrtvami. Kadarkoli bo v bodočnosti mir ogrožen, bo Jugoslavija v obrambi mira vedno na strani Francije.

Nastopna avdijenca poslanika Kasidolca v Londonu

London, 21. julija. AA. Dopoldne je novi poslanik Jugoslavije Dragomir Kasidolac izročil svoje poverilnice. Ob 11.30 se je odpravil v Buckinghamsko palačo, kjer ga je sprejel maršal diplomatskega zbora sir Sidney Clive, ki ga je odvedel v dvorano, kjer je bil kralj Jurij VI. z državnim podtajnikom za zunanje zadeve in drugim dostojanstveniki. Kralj Jurij VI. je sprejel poslanika Kasidolca zelo ljubezno in se v krajšem razgovoru z njim zanimal med drugim zlasti za zdravje Nj. Vis. kneza namestnika Pavla. V četrtak, 22. t. m. bo poslanik Kasidolac v spremstvu maršala diplomatskega zbora sir Cliva uradno obiskal angleško kraljico Elizabeto v Buckinghamski palači in kraljico-mater Mary v njeni londonski rezidenca. Do konca meseca bo Kasidolac, ki ga je večeraj sprejel zunanji minister Eden, obiskal tudi druge angleške uradne osebe ter poslanike tujih držav v Londonu.

Dopisnik Reuterja mora zapustiti Jugoslavijo

Beograd, 21. julija. p. Dopisnik Reuterjeve agencije v Beogradu g. Hubert Harrison je prošil za podaljšanje dovoljenja za bivanje v naši državi. Pristojne oblasti so njegovo prošnjo odklonile in bo moral, ker mu je doseženo dovoljenje že poteklo, v določenem roku zapustiti Jugoslavijo. Kdo bo njegov naslednik, še ni znano.

Francoski finančni ukrepi

Pariz, 21. julija. w. Večeraj je bila v Elijski palači pod predsedstvom predsednika republike Lebruna seja ministrskega sveta, na kateri je finančni minister Bonnet poročal o finančnem položaju ter predložil v odobritev naredbo, ki določa izdatke zakladnega urada za l. 1938. Nadalje je ministrski svet odobril od finančnega ministra predlagane ukrepe za ureditev rentnega trga. Nato je zunanji minister Delbos poročal o zunanjem političnem položaju, trgovski ministri Chapsal pa je predložil naredbo, ki določa razdelitev carine proste uvoza papirja časopisnim podjetjem.

O angleškem povabilu Neurathu

London, 21. julija. b. V zunanjepolitični razpravi v spodnji zbornici je premier Chamberlain odgovoril tudi na vprašanje nekega poslance, ali morda namerava angleška vlada že v kratkem ponoviti svoje vabilo nemškemu zunanjemu ministru za obisk v Londonu. Chamberlain je dejal, da tega angleška vlada spričo bližajočih se poletnih ne namerava storiti. Če sedaj, vsekakor pa naj nemška vlada ne pozabi njegovih besed, da bo London prišlo za razgovore o preloženih mednarodnih problemih z nemskim zastopnikom pozdravljen, kadarkoli se mu bo ponudila.

Preiskava o atentatu na polkovnika Koca

Varšava, 21. julija. AA. O požaru na atentatu na polkovnika Koca pišejo listi, da je bil atentator 29-letni elegantno oblečen človek. Eksplozija bombe je bila tako močna, da so našli atentatorjeve prste v daljavi 60 m. Bomba je bila napolnjena s približno 1 kg dinamita. Verjetno je, da je hotel atentator bombo zakopati v bližini vrat, kjer bi moral avtomobil počakati na polkovnika Koca. Atentator je hotel na ta način pognati v vrak avtomobil s polkovnikom vred. Eksplozija je nastala po vsej verjetnosti zaradi atentatorjeve neopreznosti med zadnjimi pripravami. Po poročilu listov govorijo neke podatki za to, da vodijo niti organizacije tega atentata tudi v notranjost dežele. Policija je že odkrila vsi organizatorji. Če sedaj so znani najvažnejši podatki o vsem atentatu.

Obisk belgijskega kralja v Parizu

Pariz, 21. julija. o. V soboto bo prispel v Pariz belgijski kralj Leopold, da otvori belgijski paviljon na svetovni razstavi.

Borzna poročila

Curij, julija. Beograd 10, Pariz 16.35, London 21.725, New York 436, Bruselj 73.40, Milan 22.975, Amsterdam 240.65, Berlin 175.50, Dunaj 82.65, Praga 15.22, Varšava 82.70, Bukarešta 3.25.

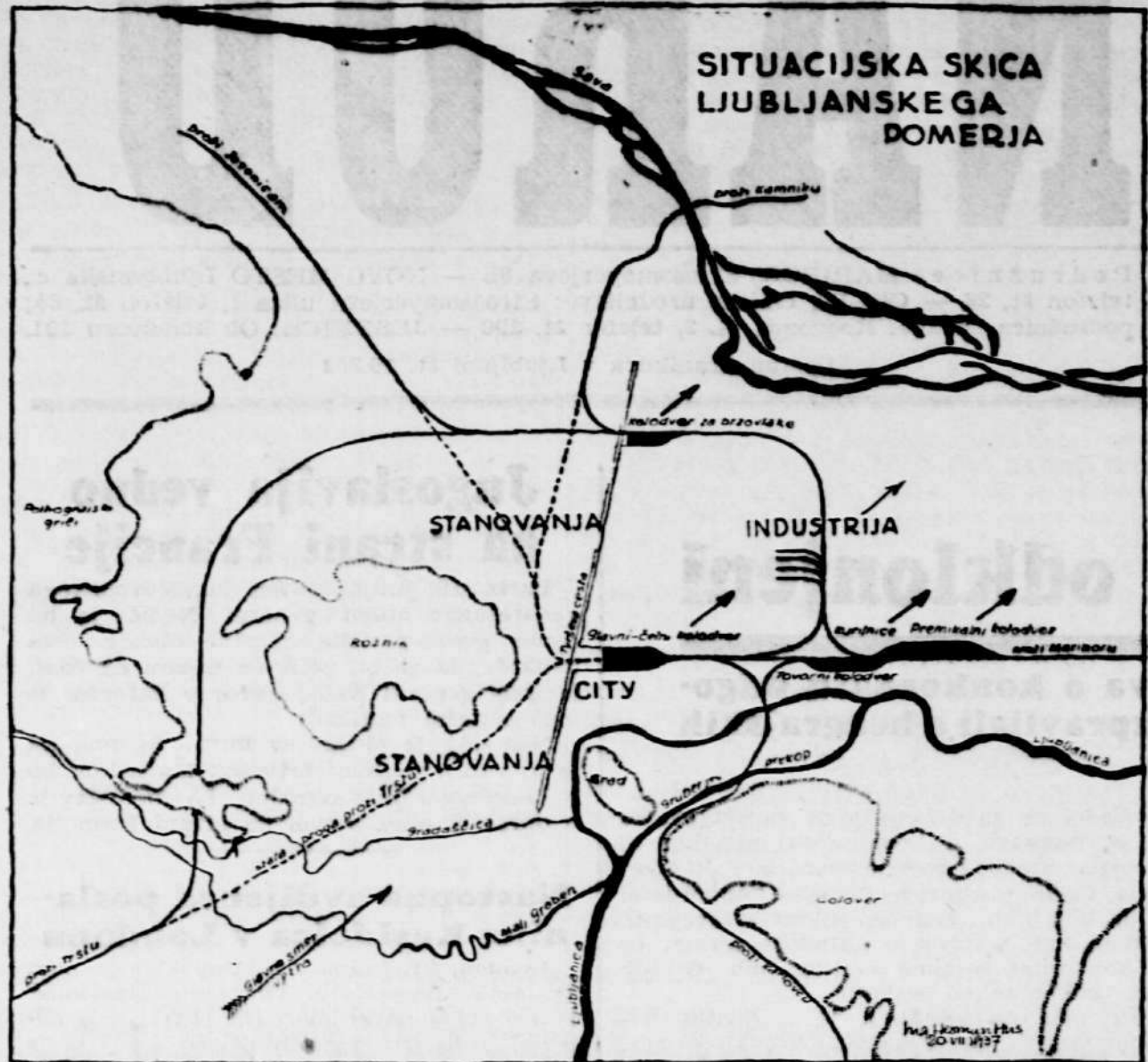
Angleški ministri in poslanci morajo ostati doma

Zaradi napetega mednarodnega položaja morajo biti vladi vsak čas na razpolago

London, 21. julija. z. Značilno za to, kako presoja položaj angleška vlada, je dejstvo, da je ministrski predsednik Chamberlain pozval vse ministre, naj ne hodijo na dopust v inozemstvo, marveč naj ostanejo v Angliji, da bodo vsak čas dosegljivi. Prav tako je naprosil vse člane gornje in spodnje zbornice, naj preko parlamentarnih počinov ostanejo v Angliji, da bi mogli v primeru potrebe takoj sklicati izredno zasedanje obeh zbornic. Iz tega sklepanja, da tudi v angleških krogih nimajo mnogo upanja, da bi se še dosegel sporazum glede Španije in da utegnejo dogodki na Daljnem vzhodu zavzeti tak obseg, da bodo potrebne izredno važne in dalekosežne odločitve, za katere vlada sama ne želi prevzeti odgovornosti.

Ing. Herman Hus, arhitekt, Ljubljana.

Regulacija Ljubljane in rešitev železniškega vprašanja

Ljubljana, 21. julija. Ljubljana se je vse do poslednjih desetletij razvijala kot večina manjših mest po vsem samovoljno. Rastla je ob svojih iztočnih cestah daleč iz svojega središča, predela stranske ulice, ne da bi pri tem zasledovala v večji meri cilje tedaj sodobne urbanistike. Vse preveč so bili merodajni interesi posameznikov, da ni bilo mogoče načeti vprašanje ureditve mesta po zadanih okoliščinah in skušalo ustreči naraščajočemu prometu.

Tudi popotna doba, ko se je v mestu samem in v predmestjih vedno več gradilo, ni prinesla izboljšanja, akoravno so se zdale višje hiše in je s tem gostota prebivalstva v mestu močno naraščala. Tedaj veljavni regulacijski načrt zasnovan po našem rojaku Fabijaniju je bil rešen na temeljih romantične ureditve mest, ko so bili vse bolj merodajni lepotni ozirni in so se ti umikali vsaki smoteni rešitvi prometnih vprašanj. Projektirale so se sicer široke ceste in ringe toda ponajveč tam, kjer sploh niso bile potrebne.

Povojna doba, z velikim porastom prebivalstva ni prinesla topoglednih bistvenih sprememb. Profesor Plešnik je izdelal nov regulacijski načrt za veliko Ljubljano, ki je pa v temeljnih zadevah težil še vedno na prejšnjih pogojih. Ceste in ulice so se uravnavale in razširjale, vezale medsebojno v lepih florističnih oblikah, toda bistvene prenosne v prometnem pogledu pa niso dozevale, ker je še vedno rezalo, kot neumakljiva reka tloris Ljubljane železniško omrežje in onemogočalo vsako velikopoteznejšo regulacijo. Predpostavljalo se je severni del mesta, medtem ko se je južnega puščalo precej v nemar. Toda tudi to bodo nekoč, ko se končajo osuševalna dela na barju idealna stavbišča, še mnogo lepša nego v severnih predelih mesta.

In obema naša Ljubljana v načrtani smeri tudi ne bi mogla glede obsega postati kos. Sicer je v povojni dobi, kot vsa ostala mesta po svetu, močno naraščala, toda vsakemu mestu je dan naravno zahtevan obseg, ki temelji na velikosti in gostoti prebivalstva njegovega zaledja — gravitacijskega teritorija. Ta je za Ljubljano razmeroma majhen, na zahodu in severu ga omejuje državna meja, na vzhodu pa konča že pri Zidanem mostu, kjer se prične območje Maribora, južno od Krškega teži že vse proti Zagrebu in tudi spodnja Dolenjska bo z ustvaritvijo železniške zveze Novo mesto — Brežice usmerjena istotam. Zato je jasno, da je višina prebivalstva velike Ljubljane čisto določena in po vsem danih pogojih ni pričakovati, da bi Ljubljana dosegla kdaj več nego 200.000 prebivalcev. Vsi dosedanja regulacijska načrta so puščali to temeljno vprašanje razmah našega mesta več ali manj v nemar. Streljali so preko cilja in s tem vzeli našemu mestu značaj gospodarsko neobhodno potrebne strjenosti, da se je razvleklo kot mehko testo, mesto da bi se skušalo omejiti spekulativno razviranje s postavitvijo zaščitnega pasu zelenic v krog njegovega teritorija.

Druga ureditvena hiba Ljubljane je njeno železniško omrežje, ki veže mesto na pet delov. Železnica križa vse prometne ceste v isti višini in v veliki meri ovira razvoj prometa na cestah. Iz tega stališča gledana je železnica v našem mestu tuje delo, se prav posebno, ker se je morala regulacija Ljubljane v največji meri tudi prilagoditi v velikih ovinkih izpeljanim trasam železnice. Le te enkrat načrtane bodo ostale v nedogled, akoravno bi železnica že zdavnaj prenehala obstojati, prekosena od popolnoma zanesljivega zračnega prometa. Saj je vsaka tehnična naprava do gotove mere nekaj provizorij, ki postane nepotreben, kakor hitro ga more zamenjati ugodnejša naprava.

Zato se ni čuditi stremljenju, tako napravo potisniti ob rob mesta, kjer njena navzočnost nikakor ne more škodovati nemotenemu razvoju kraja samega.

V Ljubljani se rešuje železniško vprašanje v tem pravcu že skoro 20 let. Izmeneh je bilo več predlogov, tako ing. Zbrizaja, ki premesti vse železniške proge izven mestnega pomeja, vendar tako, da ostane glavni kolodvor preurejen v čelni kolodvor na sedanjem mestu; nadalje predlog prof. Vurnika, ki zasleduje podobne težnje v širšem okvirju, le da premakne glavni kolodvor v severni smeri, ki je pa izdelan tudi kot čelni kolodvor. Obe rešitvi zasledujeta smoter, obkrožiti mesto s železniško ograjo in tako pustiti vse notranji prostor nemotenemu razvoju mesta. Vse nepravilne železnice so odmaknjene na rob mesta, predvsem pa ustane vsaki kolodvor vendar

sredi mesta, potnikom lahko dostopen.

Drugo pot je šel ing. Dimnik, ko skuša rešiti železniško vprašanje z poglobitvijo proge in vseh kolodvorskih naprav. S tem odpravi neka križišča v območju glavnega kolodvora, vendar pa ustvari druge, nove nepravilne v zunanjih predelih mesta. Velika težava nastane s tiri nove carinarnice in pa tovarniških dovlačnic, ki bi se morali tudi poglobiti ali pa sprejeti silne vzpone. Eno je gotovo, kar bi pridobila železnica uprava s tem, da bi imela položnejšo izpeljano progo, bi slo na rovaš potnikov, ki bi morali s prtljago premagovati višinsko razliko petih metrov. To bi se pa prav posebno poznalo pri spravljaju tovarnega blaga v mesto. Tudi poglobljeni progi vsa večja vojna nevarnost po razstreljenih bombah in strupenih plinih nego na odprti progi, kjer se plini hitro razpihajo in se progo lahko preloži; da se ne omenja trajnih nepravilnosti, katere prinaša železnica mestu s svojim ropotom in pa dimom in to ravno v Tivoliju, pljučni našega mesta.

Gotovo je tozadevna rešitev profesorja Plešnika mnogo ugodnejša, akoravno obdrži progo tam kjer je in rešuje ceste z nadvozi. To bi bila tudi cenejša rešitev, vendar pa mora deliti pretežni del nedostatkov z ing. Dimnikom. Tej rešitvi se je s svojo mislijo pridružil tudi ing. Klodič, ki odgovarja, da tudi druga, večja mesta rešujejo nastale težave na podobne načine.

Vendar mora pa prevladovati mnenje, če se že pristopa pogloblje k rešitvi tega vprašanja, da se ga uredi po vseh načelih sodobne ureditve večjih mest. Povsod streme, da vse železniške naprave premaknejo izven mesta kot takega, v njega zaščitni pas, obdan na široko z vrtovi in zasajen gost z drevjem, kjer more železnica vršiti svoje delo, ne da bi motila mešanov. Le osebni kolodvor, ki mora biti obstojni pri roki naj bo sredi mesta, rešen način čelnega kolodvora ki tej nalogi najbolje ustreza. On njega je odločenjen tovarni kolodvor v bližini industrijske četrti s kurilnicami in pa premikalnim kolodvorom. V Ljubljani naj bi se sedanja proga Vič — glavni kolodvor premaknila za Rožnik, na ljubljanskem polju bi sprejela odcepa proti Jesenicam in Kamniku, nato pa krenila za pokopališčem v navpični smeri skozi industrijsko četrt, z posameznimi dovlačnicami k tovarnam, proti obstoječi progi in se delila v dva pramena, levi ob premikalnim kolodvoru naravnost proti Zidanemu mostu, desni pa na čelni kolodvor. Proga iz Maribora bi ostala neizpremenjena, tudi dolenjska, vendar naj bi se ta od Golovca dalje pomikala vodoravno, tako, da bi vse ceste na Kodeljevo in v Moste šle neizmisljene pod železniško progo. Dolenjsko progo bi se lahko uvezalo tudi za neprekinjeno zvezo proti Mariboru.

Od čelnega kolodvora proti Zalogu bi se v višini Most prišel tovarni kolodvor s pridruženim premikalnim kolodvorom in kurilnico, kar vse spada in je tudi potrebno v industrijski četrti.

Kjer sekla Tyrševa cesta novo progo bi stal, če bi potrebe zahtevale kolodvor za brzovalke. Ureditve teh je v programu velikih mest, ker je dobro ločiti potnike vozeče se kratke proge od onih, ki potujejo daleč. Prvih, katere je ogromna večina, ne potrebujejo drugega nego veliko peronsko nadstřešje, ker potujejo brez ali z ročno prtljago, poznavajoč vsak svoj vlak, ne potrebujejo nikakih čakalnic in restavracij. Vsak priteče poslednji trenutek, zato je potrebno večje število blagajen; tudi neposredna bližina osebnega kolodvora središča mesta je nujna. Čisto drugačni so potniki, ki potujejo daleč. Malo nervozni prihajajo zgodaj na kolodvor, potrebne so čakalnice vseh razredov z vsemi drugimi prostori, ki služijo razvijememu potniku. Toda teh potnikov je malo, zato je tako sprejemno poslopje majhno in je dobro, če je ločeno od glavnega osebnega kolodvora.

Važno je, da so vse kolodvorske naprave postavljene tako, da z industrijsko četrtjo ob pretežnem jugozapadniku v Ljubljani ne bodo zadimljale mesta.

S tako radikalno preureditvijo bi postala Ljubljana v svojem notranjem razvoju popolnoma sodobna, akoravno bi imela kolodvor baš v osrčju mesta, kjer bi se naravnim potom razvila upravna in trgovska city. Vse ostali mestu namenjeni prostor bi naj pa zavzela stanovanjska naselbina.

vseh uradov in trgovin stanovalo lahko še 70.000 prebivalcev, v kolonijah je pa prostora za okoli 130.000 prebivalcev, ako se računa na vsako osebo po 75 m². Torej več nego dovolj prostora za vse bodoče potrebe Ljubljane.

Zato gotovo ne kaže, da bi si skušali danes pomagati z neko definitivno rešitvijo zasledene železnice, ko nam terenske in mestne gradbene prilike naravnost narekujejo izmešeno rešitev. Ta bi se poleg vsega pripravljala lahko postopoma, ne da bi bil sedanjí promet le količjak oviran. Zato bi bila tudi finančna stran lahko zmogljiva.

S preuranjenimi in hote pospešenimi rešitvami se bo pa stvari gotovo le škodovalo, kar se potem ne bo dalo nikdar več popraviti.

Vsem Slovincem svobodne domovine

Ljubljana, 21. julija. Naš hvalni narod odkrije velikemu pesniku in preroku Simonu Gregorčiču spomenik na predvečer rojstnega dne Njegovega Velikanstva kralja Petra II. 5. septembra 1937 ob 15. uri na Napoleonovem trgu pred novo palačo vseučiliške knjižnice.

S slavnostno akademijo se poklonimo 4. septembra zvečer najvrednejšemu klicarju domovinske ljubezni z bregov bistre Soče in njegovi prerokni pesmi. Dne 5. septembra ob 3. popoldne slovesno odkritje po načrtih naših umetnikov arh. prof. Plešnika in kiparja Zdenka Kalina. Po odkritju narodna veselica na telovadišču na Taboru in v notranjih prostorih.

Letošnja proslava rojstnega dne Njegovega Velikanstva kralja Petra II. bo posvečena prosvetnemu prepovedu našega naroda ob Soči in Jadranu, kjer smo pred 55 leti sprejeli »Zlato knjigo« Gregorčičevih pesniških injekcij, s katerimi je velik pesnik že takrat klical v življenje svobodno Jugoslavijo. Njegov poziv: »Brodarjem pomoči nesimo, naš čolnic pogube otmimo« — je danes posebno značilen in zapoveda vsemu našemu narodu, da se udeleži slavnostnega odkritja z vsemi svojimi prosvetnimi društvi, s polnoštevilnim članstvom, z vsemi narodnimi nošami, z društvenimi prapori in pevskimi zbori.

Prosimo brataška društva, da nam javijo svoj prihod s številom udeležencev, narodnih noš, pevcev, prapora itd. Polovici voznjia iz vseh krajev Jugoslavije v Ljubljano je zagotovljena z odlokom ministarstva saobračaja št. 13242, z dne 15. VI. 1937.

Uprava društva Soče.

Letošnji Mariborski teden

Maribor, 20. julija

FITOPATOLOŠKA RAZSTAVA NA VI. MARIBORSKEM TEDNU

Fitopatologija je veda, o naravnem pokončevanju škodljivcev v sadjarstvu, gozdarstvu, vinogradništvu in poljedelstvu. Ta panoga pri nas še ni znana, izpopolnjuje pa se že v Avstriji in zlasti v Ameriki, kjer jo kmetovalci zelo cenijo. Z ozirom na izredno važnost te vede, so se naši kmetijski krogi odločili, da prirede na VI. Mariborskem tednu obsežno in zelo zanimivo fitopatološko razstavo. Namen te razstave je opozoriti naše kmetovalce in merodajne činitele na važnost fitopatologije za naše gospodarstvo.

Prireditelji bodo razstavili različne pokončevalce škodljivcev iz rodu ptičev, sesalcev, reptilov in zlasti žuželk. Zaradi nepoznanosti mnogih žuželk, ki so zelo koristne, naši kmetovalci prav te zahtirajo v mnenju, da one povzročajo škodo v gozdovih, vinogradih, sadovnjakih in na poljih. Zanimiv je primer pikapolonice. Znano je, da povzroča neka vrsta uši na zelju veliko škodo. Prav tam, kjer je mnogo teh uši, je tudi mnogo pikapolonic. Ker kmetovalci uši ne vidijo, pač pa pikapolonice, so prebrani, da jim ta dela škodo in jo zato na moč zatirajo. Seveda pa ne vedo, da so si s tem še bolj škodovali, ker prav pikapolonica pokončuje škodljivo uš. Slično je s tako zvano malo osico, ki je tudi zelo koristna, vendar pa jo nepoučeni kmetovalci zatirajo. Zato je fitopatološka razstava za naše kmetovalce ena najvažnejših razstav VI. Mariborskega tedna, ker bo ta skušala poučiti kmetijske kroge o važnosti poznavanja koristnih pokončevalcev iz rodu ptičev, sesalcev, reptilov in žuželk.

Na fitopatološki razstavi smo videli škodljivce in pokončevalce teh škodljivcev v naravi, sliki in literaturi. Letošnja fitopatološka razstava je prva te vrste v naši državi in ima namen, da seznanja kmetovalce s to vedo. Te vrste razstave se bodo vršile odtlej vsako leto in prikazovale razvoj ter uspehe fitopatologije pri nas in v tujini.

Zamisel za fitopatološko razstavo je dal Dr. Šušter za varstvo malih živali v Mar. po svojem predsedniku vet. nadsvetniku g. Pirnatu. Sodelujejo pa kmetijska kontrolna postaja v Mariboru, tukašnja gozdarska šola in Banovinska sadjarska in vinarska šola v Mariboru. Z ozirom na izredno važnost te zanimive razstave pripravimo vsem kmetovalcem, da si jo ogledajo in izkustva prirediteljev uporabljajo.

PRIJAVITE STANOVANJA

Z ozirom na veliko povpraševanje naših tujih obiskovalcev VI. Mariborskega tedna po stanovanjih, naproša stanovanjski urad MT vse one, ki razpolagajo s sobami ali prenočišči, da to javijo v pisarni MT na Aleksandrovi cesti 35 (Pumik). Stanovanjski urad MT postavi dnevno od 8. do 12. in od 15. do 18. ure, in sicer od 24. t. m. pri Putniku, kasneje pa v pisarni na vseučiliščnem prostoru.

HIGIENSKA RAZSTAVA NA VI. MARIBORSKEM TEDNU

Novost letošnjega VI. MT bo velika in nadvse zanimiva higienska razstava, ki ima namen, prikazati obiskovalcem grozolekužnih bolezni in ereditivno ter navodila, kako se je teh obvarovati. Mnogi naravni in vošeni preparati bodo nazorno pokazali no-

tranje in zunanje učinke raznih infekcij. Drugi del te razstave je namenjen žemam. Higienska razstava bo nameščena v velikem paviljonu na vseučiliščnem prostoru.

MLEKARSKA IN SIRAŠKA RAZSTAVA

Kakor lani, bo tudi letos priredila tukašnja Kmetijska podružnica mlekarsko in siraško razstavo.

Bela kuga med delavkami

Namestu da bi se javil pri bolniški blagajni, je ukradel denar in pobegnil — Obsojena mazačka

Ljubljana, 21. julija. Vedno ista žalostna pesem: iz vrst služkinj in tovarniških delavk prihajajo ženske na zatožni klopi zaradi zločinov zoper življenje in telo. Kar v skupinah sede vedno pred sodniki. Prva je navadno babica ali mazačka, druga, tretja, četrta itd. so žrtve, ki so si pustile odpraviti plod, zadnji na klopi je navadno obtoženec, ki je eno ali več od njih nagovarjal, naj gre k mazački, ker se je bal posledic. Branilec prosijo milo kazen, obtoženke si brišejo solze. Razlogi so vedno isti: revščina, beda, strah.

Včeraj jih je sedelo pet iz nekega kraja v ljubljanski okolici pred sodniki malega senata s predsednikom g. Rajkom Lederhasom. Vse so tovarniške delavke. Najstarejša Marija se razume na ginekološke posle. Odpravila je plod Mici, Faniči, Ljudmili in Ani. Šesti na zatožni klopi je bil možki: neki Viljem, ki je Ljudmilo in Ano poslal k mazački. Z Ljudmilo je imel razmerje. Bal se je svoje zakonske žene. Opravičeval je prepovedano razmerje na dokaj čuden način. Zakonska žena ga tiranizirala, pobere mu ves denar in ga ima dočela pod copato, pa tudi mrzila ženska je. Obtoženec je pripovedoval še druge bolezne zgodbe, ki so nas pretresele, ker so razgale bolno okolje, v katerem danes žive delavci in delavke. Nekaj gnilega v tem okolju... Vsaka od obtoženk je izpovedala žalostno zgodbo.

Obtoženka je branil dr. Mazek. Obtoženico je zastopal dr. Leo Pompe. Senat je spoznal obtoženico in obtoženke za krive in je obsodil mazačko na 6 mesecev strogega zapora, obtoženka na 4 mesece strogega zapora. Obtoženkam je prisodil vsaki po mesec dni zapora pogojno. Sodišče je upoštevalo vse olajševalne okoliščine in je prisodilo vsem najnižjo kazen, ki je po zakonu dopuščena. Obtoženec je prijavitel revizijo in priziv. Obtoženke so pa kazen sprejele. Mazačka je sicer izjavila, da bi prosila za milješo kazen, toda milješa kazni ji tudi apelacija ne bo mogla prisoditi.

IZ STRAHU PRED ODPUSTOM JE KRADEL

Pred meseci je Kranjčane razburil vlom v tiskarno »Savo«, ki je last Luznarja Franca. Vlomilec je iz predala v pisarni odnesel okrog 4000 din, katere je uslužbenka shranila v predalu za avtopodjetnika Bevka. Ker je isti dan izginil tudi domaći hlapec Franc Nogavičar, je bilo na dani, da je hlapec tat in vlomilec. Oblasti so begunca iskale po vsej državi in ga na-

siraško razstavo. Letošnja razstava bo prirejena v mnogo večjem obsegu. V razstavnem paviljonu bodo prireditelji obiskovalcem po nizkih cenah prodajali mleko in mlečne izdelke ter razne krepilne in hladilne mlečne pijače. Namen te razstave je, pripraviti najkrajše sloje o cenenosti in zdravilnosti mleka ter njegovih izdelkov.

posled izsledila menda v Zagrebu. Včeraj je prišel pred mali senat.

Nogavičar je po policiju rudar. Rojen je bil nekeje pri Dunaju, pristojen je pa v Slinivcu. V Kranju je užival zaupanje svojega gospodarja, ker je bil vreden in previden. Nekega dne je pa prišlo na dan, da ima strašno spolno bolezen. Namesto, da bi se bil prijavil v ambulanci bolniške blagajne, mu je prišlo na misel, da lahko ukrade denar v gospodarski pisarni in se s tem denarjem zdravi. Tako je tudi storil. Ker je zapiral in odpiral vrata tiskarne in trgovine, je enostavno pustil nekega dne vrata nezaklenjena in je ponoči vdrl v pisarno. S plenom je pobegnil v Zagreb in se zglasil pri specialistu, ki ga je napotil v bolnišnico. V bolnišnici ga niso sprejeli, zato je odpotoval v Šibenik in odtod v Brežice in v Novo mesto. Niti je ni sprejel v zdravilnici. Dne 14. junija so ga aretirali. Branilec dr. Krapeš je prosil za milo sodbo sprico olajševalnih okoliščin. Obtoženec je bil pa že prej nekoč kaznovan in ga sodišče zaradi tega ni moglo obsoditi pogojno. Obsojen je bil na 5 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljanških pravic za 3 leta.

KAKO NAJ SE PRITOŽIM, KO NIČ NIMAM

Vdova Marjeta iz Savelj je priznala, da je vzela posestnici Sever Franciški zlato verižico z obeski. Vdova je pomagala Severjevi na polju in je dobila za odškodnino hrano in posteljo. Ko je hišo zapustila, se ji je zdelo, da ji je gospodarja še nekaj dolžna za opravljeno delo. Rekla ni nič, pač pa je izmaknila gospodinjsko zlato verižico, katero je prodala nekemu dekletu v vasi za 50 din. Severja je nekega dne opazila svojo verižico na vratu tega dekleta in tako izvedela, kdo ji je verižico ukradel.

Pred sodniki je Marjeta priznala tatvino s pripombo, da si je sama na ta način izplačala, kar ji je bila gospodinjska dolžna. Gospodinja je trdila, da Marjeti ni nič dolžna in Marjeta tudi ni niti enkrat nikoli zahtevala od nje. Kazenski list obtoženke ni bil nič preveč prijeten. Obsojena je bila še dvakrat zaradi tatvine. Sodišče ji je za ukradenko verižico prisodilo 3 mesece strogega zapora, torej najmanjšo kazen, ki je po zakonu dopustna. Za povratnike, ki krajejo, je namreč zagrožena kazen do 10 let. Ko je predsednik obsojenko vprašal, ali se bo pritožila, je vdova ogorčeno odgovorila: Kako naj se pritožim, ko nič nimam.

jih prodajali že od 3 din naprej kg. Letos je sadni trg tudi zelo dobro založen s češnjami. Danes so trg dobro zalozile s češnjami tudi Hrvatice z belokranjske meje. Češnje so po 3,5 do 4 din kg. Na stalnem sadnem trgu je že precej dalmatinskega grozdja, ki se je pocenilo na 10 do 12 din kg. Prejšnji teden je se bilo po 14 do 16 din. Ljubitelje lubenice in dinj mora mo opozoriti, da so tudi te slastice že na trgu, in sicer po 6 din kg. Na stalnem sadnem trgu so bile danes na prodaj tudi zadnje češnje po 4 din. Zdrave seveda niso bile več posebno. Marele je še precej po 8 do 16 din kg.

Med sočivjem so bili danes nekoliko cenejši paradizniki, po 3,5 do 5 din kg, strofi fižol od 3 din naprej boljše, grah v splošnem po 3 din, krompir od 1,25 do 1,50 din itd. Najcenejša je zdaj salata. Za salato je letos najugodnejše vreme in zdi se, da se ni bila nikdar lepša na prodaj. Tako zvano štručarico je danes prodajala neka kmetica po 4 komade za dinar. Najlepša letna salata je po 50 par glav.

Zive perunice je bilo na izbiru. Lepše piščance prodajajo po 16 din komad.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 21. julija katoličani: Olga, Danijel, Zora.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Ideal: Začasno zaprto.

Kino Union: Junak dneva.

Kino Šiška: Zločin in kazen.

Koncert ameriškega simfoničnega orkestra ob 20. v veliki Filharmonični dvorani.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gurtus, Moste — Zaloška cesta.

Opod sita

Naša letovišča se kosajo med seboj, kako bi privabila čimveč tujcev, kaj bi jim nudila, s čim postregla in kaj ustvarila, da bi gostje ne uhajali drugam. Neko našo letovišče je še posebno srečno v tem pogledu, ker je njegov župan hotel, ki zavzema obnemovno vplivno mesto v Društvu za povzdigo tujeknega prometa. Njegov stanovski tovariš pa je prišel na misel povesti svoj obrat ter zgraditi na prometnem kraju lepo, moderno hotelsko poslopje z vsem komfortom, kakor ga danes zahtevajo tujci, ki prihajajo med nas. V zgodnji spomlad je vložil na gradbeno oblast načrte s prošnjo za stavbno dovoljenje, hoteč že letos spraviti poslopje pod streho.

Prošnja je danes krožila pri raznih oblastvih, ki so vsa enodušno mnenja, da je prav in lepo in koristno postaviti v letovišču novo hotelsko poslopje, posebno v kraju, kjer primanjkuje lepših sob za tujce in tudi zato, ker bi prišlo nekaj brezposelnih do kruha. Ozirajo pa se je vendarle treba na konkurenco, namreč na druga naša letovišča: tujci se naj porazdele, pa ne po svoji želji in okusu, temveč kakor so prostori na razpolago. In je prav tako, kajti vsa letovišča so namenjena tujcem. Tako meni... A če meni tako ona, bo že rez in našem tujekemu prometu koristno.

Od dne do dne je več jabolk; danes so

DNEVNE VESTI

— Novo obdobje prometnih sredstev. Pripravljeni so osmestitve obreda o izredni ceni ključev, ki ga je izdelala ministrstvo javnih del. Po tej uredbi bodo morali v bodoče vsi lastniki vozil, motornih in na živinsko vprego, plačevati izredni letni prispevek za porabo državnih in drugih cest. V ministertvu javnih del pa je pripravljen tudi osmestek o plačevanju mestne takse od vseh prometnih sredstev po vsem mestih. Zasebna prometna sredstva bodo torej morala še letos obremenjena z dvema novima davčninama.

— Nagrada sportna dela. Zaključni je II. natečaj strokovno propagandnega podoba SSS za najboljša radijska predavanja. Pododbor je prejel 15 del Nagradil je pa samo tri, med njimi del Jurista Mirana Ogrina iz Ljubljane — Država in sport.

— Premestitve v policijski službi. Od policijske straže v Ljubljani so premestili: nadz. Stojan Plesničar v Split, nadz. Fran Glavič v Beograd, nadz. Ivan Gee v Novi Sad, nadz. Ciril Škok in Jan. Kob Grabar pa v Skopje.

— Nova katastrska uprava v Škofji Loki. Finančni minister je odredil, da se iz dosežanega področja katastrske uprave v Kranju izloči srez Škofja Loka in da se ustanovi za področje davčne uprave v Škofji Loki nova katastrska uprava s sedežem v Škofji Loki.

— Iz državne službe. Imenovana sta za zdravstvenega pomočnika pri Higijenskem zavodu v Ljubljani dezinfektor Alojzij Jaklič in za arhivarja pri obči državni bolnici v Ljubljani arhivski uradnik Viktor Jelnikar; v višjo skupino je pomaknjena obrtna učiteljica srednjega zavra za ženski domači obrt v Ljubljani Julija Pogačnik-Kos, dodeljena Dr. toledo tečaju na Jesenicah.

KINO

22-21 UNION

Vesela filmska komedija polna pristnega humora

JUNAK DNEVA

Heinz Rühmann Gina Falkenberg

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

— Iz bistrovskih služb. Za banovinskega tehničnega višjega pristava pri banski upravi je imenovan banovinski tehnični pristav ing. Franc Strajnar; premeščen je po službeni potrebi banovinski cestni nadzornik Vladimir Tominc od sreskega cestnega odbora šmarje pri Jelšah k sreskemu cestnemu odboru v Brežice.

— Nova člana banovinskega odbora za strokovne nadzornike šole. Namestu izpadli predstavnikov Delavske zbornice v Ljubljani Vladimirja Kravosa in Franca Leskovića sta bila imenovana za člana banovinskega odbora za strokovne nadzornike šole v Ljubljani referent Delavske zbornice Jože Golmajer in strojni stavec v Ljubljani Dragotin Kosem.

Dobro razpoloženje in čilost
potom ROGASKA SLATINE, ki čisti in neguje Vaše notranje organe.

Rogaska Slatina

— Elektrifikacija železnice od Škrbljeva do Sušaka. Ministrski svet je na eni svojih zadnjih sej odobril predlog zagrebske železniške direkcije, naj bi se sušaki predor elektrificiral. Elektrifikacija železniške proge od Sušaka do Škrbljeva bo prva etapa v elektrifikaciji vse železniške proge skozi Gorski Kotor. Elektrifikacija proge do Škrbljeva z vsemi potrebnimi nabavami, bo veljala okrog 30 milijonov din. Električni tok se bo dobavljala s Sušaka. Za naš tujski promet bo elektrifikacija te proge zelo velikega pomena. Sploh bi bil za zadnji čas načeti vprašanje elektrifikacije državnih železnic. Kakor s cestami, tako smo tudi z železnicami daleč zaostali za drugimi državami in kdo ve, kdaj bomo pričepljali za njimi.

— Nov član državnega sveta. Za člana državnega sveta je imenovan vpokojen banovinski trgovskega ministarstva dr. Rudolf Steinmetz-Sorodolski.

— Iz »Študenta« listca. »Študent« list kr. banske uprave dravske banovine št. 58 z dne 21. julija objavlja uredbu o nagradah za zatiranje filiozavstva z monopoli in izdaja predmetno uredbu o izpremenbah in dopolnitvah uredb o skupnem davku na poslovni promet, uredbi plačilnega prometa s Svico, tedaj državnih in po državi zajamčenih papirjev, ki se sprejemajo po posebnih zakonih za varščino po borznem tečaju, odločbo o izvozu nestrojenih kož, objavo banske uprave o postavitvi dveh novih članov banovinskega odbora za strokovne nadzornike šole v Ljubljani in objavo tanke uprave o pobiranju občnih davščin v letu 1937-38.

— Dve najmodernejši nemški letali v Zagrebu. V Curinu bo jutri velika mednarodna letalska tekma. V njenem okviru bo prirejen tudi krožni polet po Evropi. Tekmovalci si lahko po svoji volji izbere progo. Dve nemški tekmovalni letali bosta letela preko Budimpešte, Beograda in Zagreba. Na zagrebškem letališču so ustavili nemški letali v petek med 8 in 10 dopoldne. Eno letalo bo pilotiral pilot Volfrke, spremljal ga bo pa zani general nemškega letalstva Miloh, prvi sotrudnik generala Goringa. Drugo letalo bo pilotiral pilot Kurt Pant. To sta dve nemški letali posebne konstrukcije, s katerima hočejo Nemci doseči svetovni rekord v krožnem poletu.

— Nova odredba glede pošiljanja paketov v Francijo. Francoska pošta uprava je preko mednarodnega poštnege urada v Bernu obvestila našo pošto upravo, da morajo biti priložena v Francijo namenjenim paketom potrdila o izvozu blaga poštne spremnitve ali carinski deklaracije ne pa zavita v pakete kakor doslej. Na spremnitve ali deklaracije je treba napisati, da ji je priloženo potrdilo o izvozu blaga.

— Močan potres v Splitu. Včeraj zjutraj ob 8.02 so čutili v Splitu močan, toda kratek potres. Trajal je samo štiri sekunde. Pred potresom se je čulo ob moriške strani močno podzemsko bobnenje. Ker pa v Splitu nimajo potresomerov, niso mogli ugotoviti, kje je bil potres.

— Kaj pa to pomeni? V zadnjem času so prišli nekateri ljudje prodajati slike nekdanjega slovenskega ... Nimamo nič proti razpovedanju teh slik, kupi jo kdor pač hoče. Toda samo kadar jo bodo, ne gre pa, da prodajajo in vsiljujejo slike pod hribeško prikrojenim terorjem. Prodajalca teh slik, ki je mimo grede rečeno uslužbenka tobačne tovarne, hodi tudi po Zg. Sisku, pritiska na ključke vseh hiš in nagljuje ljudi s slikami v rokah, ročic jih, naj jih kupujejo. Kjer slik nečajo kupiti, se pa ženska hitro potuhne in zagrozi pred odhodom: »Ja, če je pa tako, vas moram pa zapisati! In res zapiše ime dotičnika in tudi hišno številko. Vprašamo, zakaj to in kaj naj tak teror pomeni?!

— Siferski izpiti poklicnih soferjev in samovozačev motornih vozil, se bodo vršili, za srese Kranj, Radovljica in Škofja Loka, v torek dne 10. avgusta 1937 ob 8. uri zjutraj pri sreskem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj svoje, pravilno opremljene prošnje, pravočasno vložijo pri sreskem načelnstvu v Kranju.

— Dnevniška mesta pri OUDZ so popolnoma zasedena in ne bo nobenih namestitev več. Novih prošnji za službo urad zaradi tega ne bo več sprejemal.

— Nagla smrt ameriškega Slovenca. Tukajšnji zastopnik ameriškega dnevnika »Glas Narod« g. Rems je prejel iz New Yorka kablagram, da je tam nenadoma umrl dolgoletni upravljatelj dnevnika vsem ameriškim Slovincem znani Ludvik Benedik. Pokojni je bil doma iz Strazšča pri Kranju, kjer zapušta brata, sestro in več nečakov, a v Ameriki žalujejo za njim žena, hčerka in trije sinovi.

— Borza dela v Ljubljani sprejme dva mizarja za deželo in ključavničarja-ordinarja.

— Vreme. Vremenska napoved pravi: da bo premenljivo oblačno, toplo vreme; krajnje nevihte. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 30, v Mariboru, Zagrebu in Skoplju 29, v Ljubljani 27,1, v Beogradu 26, v Sarajevu 22. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,1; temperatura je znašala 17,6.

— Tatvine v Vižmarjih in Mednem. V soboto ponoči je bilo vloženo v barako v Copelnikovi gramozni jami v Vižmarjih, Vlomilec je odnesel 6 m dolg gonilni jermen, več orodja delavcu Martinu Mavru pa temnosiv suknjč. Izpred Benikove gostilne v Vižmarjih je nekdo odpeljal Ivana Struklja ženskega kolo. Tat se je s kolesom odpeljal na levi breg Save, kjer je kolo razlil in odnesel kolesi, krmilo, verigo, dinamomet in usnjato torbico, dočim je druge dele pustil na travniku. V Mednem pa je nekdo ponoči vlomil v kolesnjak Viktorja Berganta in ukradel 5 kolesi.

— Pogumna in žilava Angleža. V Vraždin sta prispela oni dan dva Angleži, zdravnik dr. Ciril Handey in lastnik garaže Niford Metcalfe. Od Maribora do Vraždina sta se pripeljala v kajaskem čolnu po Dravi v 9 urah. Po Dravi sta zopet nadaljevala pot do ustia Dunava, odkoder kreneta v Črno morje in dalje skozi Bospor po Marmorskem morju skozi Dardanele v Sredozemsko morje in skozi Otrantska vrata v Jadrano. V čolnu nameravata prepotovati vso vzhodno obalo Jadrana do Sušaka, odkoder se vrneta po železnici v Calais in čez Rokavski preliv zopet s čolnom domov.

— Ponesrečen delavec. Z jesenjo so prepeljali v bolnico 19-letnega delavca Draga Berganta. V ključavničarski delavnici, kjer je zaposlen, mu je poglodal stroj v obraz velik kos železa in ga nevarno poškodoval.

— Ustrelil se je, ker je bil osumljen tatvine. V Vinkovcih se je ustrelil v nedeljo podnarednik Branko Veočić. V soboto so ga zaprili, ker je bil osumljen velike tatvine iz vojaškega skladišča. Ko ga je vodil vojak v aedelo na stranišče, mu je iztrgal puško, jo hitro nabašal in se ustrelil v glavo, tako da je oblašal mrtev.

— Zagrebški trgovci izginiti. Iz Zagreba je že pred poltrdim mesecem brez sledu izginiti trgovec Josip Andjani. Niti njegovi svoginji, niti znanici ne vedo kaj se je z njim zgodilo. Nikomur ni povedal kam je odšel niti kdaj se namerava vrniti. Vse kaže, da si je končal življenje.

— Iz Ljubljane. — Iz Nova ulica med elektrarno in Masa rykovo cesto. Tam je se velik kompleks lepih ter idealnih stavbnihi parcel nezadanih. Nova Kotnikova ulica se ni odprla na Masarykovo cesto. V nji zida poljeje Ivan Bricej trgovca A. Volku trinadstropno hišo z osmimi stanovanji. Stavba je že pod streho in hiša bo jeseni že uporabna. V tej ulici pa namerava zidati se letos podjetje Iv. Bricej cel blok stanovanjskih hiš.

— Opozarjamo na nocojšnji simfonični koncert ameriškega dijaškega orkestra. Orkester steje 70 godbenikov in je v zadnjih 2 dneh absolviral 2 koncerta v veliki koncertni dvorani zagrebskega zbora. Kakor povsod drugod, kjer so koncertirali povodom svoje prve evropske ture, so imeli tudi v Zagrebu ogromen uspeh. Koncert dirigira kapelnik Lesinski, vodi pa dijaški orkester v administrativnem pogledu poljski duhovnik Lah iz Severne Amerike. Na sporedu so dela Liszta, Dvořaka, Veroustsa, Delibesa, Verdija, Gureviča. Čajkovskega in Wagnerja, izven programa pa nam bo, do zaigrali nekaj posebno znanih skladb iz ameriške literature, predvsem dela tudi v Evropi znanega ameriškega skladatelja Souze. Začetek koncerta točno ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

— Siferski izpiti poklicnih soferjev in samovozačev motornih vozil, se bodo vršili, za srese Kranj, Radovljica in Škofja Loka, v torek dne 10. avgusta 1937 ob 8. uri zjutraj pri sreskem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj svoje, pravilno opremljene prošnje, pravočasno vložijo pri sreskem načelnstvu v Kranju.

— Dnevniška mesta pri OUDZ so popolnoma zasedena in ne bo nobenih namestitev več. Novih prošnji za službo urad zaradi tega ne bo več sprejemal.

— Nagla smrt ameriškega Slovenca. Tukajšnji zastopnik ameriškega dnevnika »Glas Narod« g. Rems je prejel iz New Yorka kablagram, da je tam nenadoma umrl dolgoletni upravljatelj dnevnika vsem ameriškim Slovincem znani Ludvik Benedik. Pokojni je bil doma iz Strazšča pri Kranju, kjer zapušta brata, sestro in več nečakov, a v Ameriki žalujejo za njim žena, hčerka in trije sinovi.

— Borza dela v Ljubljani sprejme dva mizarja za deželo in ključavničarja-ordinarja.

— Vreme. Vremenska napoved pravi: da bo premenljivo oblačno, toplo vreme; krajnje nevihte. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 30, v Mariboru, Zagrebu in Skoplju 29, v Ljubljani 27,1, v Beogradu 26, v Sarajevu 22. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,1; temperatura je znašala 17,6.

— Tatvine v Vižmarjih in Mednem. V soboto ponoči je bilo vloženo v barako v Copelnikovi gramozni jami v Vižmarjih, Vlomilec je odnesel 6 m dolg gonilni jermen, več orodja delavcu Martinu Mavru pa temnosiv suknjč. Izpred Benikove gostilne v Vižmarjih je nekdo odpeljal Ivana Struklja ženskega kolo. Tat se je s kolesom odpeljal na levi breg Save, kjer je kolo razlil in odnesel kolesi, krmilo, verigo, dinamomet in usnjato torbico, dočim je druge dele pustil na travniku. V Mednem pa je nekdo ponoči vlomil v kolesnjak Viktorja Berganta in ukradel 5 kolesi.

— li Trgovce posveta opozarjamo, naj se dajejo nikomur prostovoljni prispevki, če prosilce nimajo predpisane potrdila policijske oblasti ter pripravili združena trgovcev.

— li Grajska ura »taji«. Stojna ura na Gra du že več mesecev ne gre. Zdi se, da je polati prišla bolehaliti tudi ona, kakor ajeno sestre na stolnih cerkva in skora vsee javne ure, kar je v Ljubljani že stara na vada.

— li Okraden v Tivoliju. Na klopi v tivol-skem parku se je oni dan pridružil Matiji Strajnarju iz Kočevja, okrog 30 let star moski, precej visoke postave, podolgovatega obraza in gladko obria. Neznamec je ukradel Strajnarju iz žepa rjavo usnjato letnico, v kateri je imel 2800 din, orožni list in sifersko legitimacijo. Strajnar je oskodoval za okrog 3000 din.

— li Žagarij med seboj. V neki gostilni na Zabjaku so imeli včeraj žagarij drv sestank, na katerem so se razgovarjali o cenah. Skušali so določiti enotno tarifo, a so se pričeli prepirati, naka je nastel med njimi splošen pretep. Med tem so se nabralo tudi precej radovednecev, a žagarij so se naenkrat pobotali in udarili po radovednežih. Slednji je moral intervenirati stražnik, ki je enega žagarija prijel in odvedel na policijo. Zaradi napada na preveč radovedne gledalce pa se bodo morali zagovarjati trije žagarij.

— li Vlom v gostilno. Današ ponoči so vlomilec poskušali svojo erečo v Velkavrhovi gostilni v Židovski afezi. V gostilniške prostore so vdrlj iz veže in odnesli nekaj jevtin, precej cigaret in se napili tuji vina. Detektivni so vlomilec na sledu in bodo nabrž že danes aretirani.

— li Vlom v trafiko. V nedeljo ponoči so vlomili drzni vlomilec v trafiko Marije Langove v Rožni dolini na Cesti II št. 3. Obnosli so več tisoč komadov cigaret ter precej znamk in kolkov, tako da trpi Langova nad 4000 din skode.

— li Kaj vse krajevo. V javni kuhinji na Poljanskem nasipu je nekdo izmaknil Fran. čiški Polanškovi iz žepa 500 dinarski bankovec. V nedeljo ponoči je bilo vloženo v trgovino Bruna Klemenčiča na Miklošičevi cesti 30. Vlomilec je odnesel samo nekaj manj vrednih predmetov. skušal pa je navrtati tudi blagajno, v katero pa se mu vlom ni posrečilo. Skoda znaša 200 din. Iz stanovanja Karla Dolence na Resljevi cesti 37. je nabrž nek brezposelnec, ki je po hiši beračil ukradel 1000 din vreden merilni instrument. Dalje so skušali tatoviti vlomiti tudi v pisarno zavoda salezijanec na Rakovniku pa so bili prepojeni.

— li Srajce, kravate, Karmičnik, Nebočnik.

— li Vidi vaših oči si obvarujete je z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku. Stari trg 9, Ljubljana.

Iz Celja

— c Smrt v nepojasnjenim ozadiem. V ponedeljek dopoldne je umrl v svojem stanovanju v Kovinarski ulici 10 v Guberju 51letni avtoizvozeček Alojz Drolenik. Podlegel je notranim poškodbam, ki jih je dobil v nedeljo obidno pri nekem napadu ali pretepu. Drolenik ni hotel pred svojo smrtjo izpovedati, kje in kako je dobil poškodbe. Oblasti sedaj raziskujejo zagonefno zadevo.

— c Napadi in nesreče. V soboto so nekaki moški napadli 23letnega delavca Florjana Grahovarija iz Malega Tabora pri Humu ob Soli. Eden izmed napadalcjev ga je zabodel z nožem v čelo. V ponedeljek je na cesti pri Ljubnem napadel 25letnega splavarija Jakoba Cerarija z Ljubnega njegov brat v vinjenosti z nožem ter ga zabodel v hrbet in ga poškodoval po levi roki. Istega dne se je 40letni železniški sprednik Stefan Mulec z Batnega pri Celju pri sekanju drv vsekal s sekuro v levo nogo nad kolonom in se močno poškodoval. V Mestninu je cirkularja zgrabila 24letnega delavca Janeza Pelka za levo roko ter mu odrezala kazalec in sredinec. V ponedeljek je padel 23letni, v tovarni v Storaš zaposleni kovaški pomočnik Josip Račel s Svetia pri delu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Istega dne si je 48letni delovodja Karel Ulag iz Mišjeza dola pri Jurklostru pri padcu s kolesa zlomil levo roko nad komolcem. Na Turnem pri Slivnici je neki moški napadel 28letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Rudolfa Vugo in mu z nožem prerezal kite na levi roki. Poškodovani se zdravi v celjski bolnici.

— c V celjski bolnici je umrl v ponedeljek 74letni kovač Matevž Silovšek iz Drešnje vasi pri Petrovčah.

— c Ukraden kolo so našli. Dne 27. junija je neznan storilec ukradel Filipu Jančiču izneke gosline v Celju moško kolo. Ukraden kolo so našli pred nekaj ducvi v gozdu pri Limbušu pri Mariboru.

— c V celjski bolnici je umrl v nedeljo 61letni kovaški pomočnik Josip Račel s Svetia pri delu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Istega dne si je 48letni delovodja Karel Ulag iz Mišjeza dola pri Jurklostru pri padcu s kolesa zlomil levo roko nad komolcem. Na Turnem pri Slivnici je neki moški napadel 28letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Rudolfa Vugo in mu z nožem prerezal kite na levi roki. Poškodovani se zdravi v celjski bolnici.

— c Ukraden kolo so našli. Dne 27. junija je neznan storilec ukradel Filipu Jančiču izneke gosline v Celju moško kolo. Ukraden kolo so našli pred nekaj ducvi v gozdu pri Limbušu pri Mariboru.

— c V celjski bolnici je umrl v ponedeljek 74letni kovač Matevž Silovšek iz Drešnje vasi pri Petrovčah.

— c Ukraden kolo so našli. Dne 27. junija je neznan storilec ukradel Filipu Jančiču izneke gosline v Celju moško kolo. Ukraden kolo so našli pred nekaj ducvi v gozdu pri Limbušu pri Mariboru.

— c V celjski bolnici je umrl v ponedeljek 74letni kovač Matevž Silovšek iz Drešnje vasi pri Petrovčah.

— c Ukraden kolo so našli. Dne 27. junija je neznan storilec ukradel Filipu Jančiču izneke gosline v Celju moško kolo. Ukraden kolo so našli pred nekaj ducvi v gozdu pri Limbušu pri Mariboru.

— c V celjski bolnici je umrl v nedeljo 61letni kovaški pomočnik Josip Račel s Svetia pri delu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Istega dne si je 48letni delovodja Karel Ulag iz Mišjeza dola pri Jurklostru pri padcu s kolesa zlomil levo roko nad komolcem. Na Turnem pri Slivnici je neki moški napadel 28letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Rudolfa Vugo in mu z nožem prerezal kite na levi roki. Poškodovani se zdravi v celjski bolnici.

Iz Maribora

— Zanimiva evadba. Orožniki v Zg. Cmurku so ovdaj 17letnega občinskega slugo pri Sv. Ani v Slovenskih goricah, ki je tudi dopisnik skoraj vseh glasil katoliškega tiska zaradi razširjanja neresničnih vesti: ki so zelo razburile prebivalstvo vseh Slovenskih goric. Omenjeni Josip R. je nedavno napisal za neki ljubljanski popoldnevnik članek, v katerem opisuje grozno opustošenje po živinski kugi v Slov. goricah. Clankar pravi, da je kuga uničila že zelo mnogo prašičev. Na podlagi tega dopisa so orožniki prišli poizvedovati, kje so posestniki, ki so utrpeli tako veliko škodo. Ugotovili so, da letos sploh še ni bilo niti enega primera živinske kuge v njihovem okolišu, kar je potrdil tudi živinozdravnik dr. Srečo Krebl od Sv. Lenaria.

— Lep uspeh mariborskih strelcev v Zagrebu. Preteklo soboto se je vršilo v Zagrebu v okviru lovške razstave veliko lovsko streljanje, ki so se ga udeležili tudi nekateri odlični mariborski strelci. V osrji konkurenci so dosegli naši strelci odlične rezultate, saj so si pridobili več nagrad. Tako je med drugimi dosegel mariborski strellec g. Sprager v nekem tekmovalju celo prvenstvo savske banovine. K izredno častnemu uspehu čestitamo mariborskim strelcem!

— Obsojen požigalec. Pred malim kazenskim senatom v Mariboru se je včeraj zagovarjal 20letni kovaški pomočnik Aleksander Vaš iz Prekmurja zaradi požiga iz maščevalnosti. Imenovan je v noči na 2. maja t. l. zažgal gospodarsko poslopje posestnika Ivana Kuharija v Čičkovi vasi; ker ga je zaradi neke pravde smrtno sovražil. Požigalec je bil za svoje zločinsko dejanje obsojen na eno leto dni zapora.

— Pobesnel slaboumež škofil v potok in utonil. V Saleku pri Velenju je v soboto popoldne pobesnel slaboumež 40letni posestnik Boltzard Poklač. Prebivalstvo cele vasi se je prestrašeno poskrilo pred pobesnelim človekom. Ker ni bilo nikogar, nad katerim bi položali svojo besnost, je nesrečno škofil v bližnji potok in utonil. Njegovo truplo so našli šele naslednjega dne.

— Strela uničila gospodarsko poslopje. Nad Sv. Andražem pri Slovenjgradcu je v soboto divjala huda nevihta. Med neurjem je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Martina Dea. Več objektov je do tal pogorelo, tako da znaša škoda 75.000 dinarjev.

— Roparski napad. Preteklo noč je neznan storilec skozi okno škofil v sobo prekupevalke z jaci Marije Juršič v Račah in jo spečo napadel. Ropar je ženo, ki je sama stanovala v hiši, zgrabil za vrat in zahteval denar. Prestrašena žena je začela kljub grožnjam klicati na pomoč, kar jo je tudi rešilo. Ropar je uvidel, da ne bo dosegel svojega namena in je pobegnil. Orožniki vodijo preiskavo.

— Z zidarskega odra je padel. V Turnerjevi ulici je v ponedeljek popoldne padel pri neki novi stavbi z zidarskega odra 38letni zidar Josip Moška iz Kamnice. Pri padcu si je imenovanil zlomil desno nogo v gležnju. Poškodovanca so reševalci prepeljali v tukajšnji bolnišnico.

— Še ziva srebra krajevo. V Vrbanovi ulici 69 se je splazil preteklo noč v klet železniškega uradnika Andreja Zelela neznan tat in ukradel večjo količino zveza srebra. Zele je oskodoval za preko 1000 dinarjev.

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

— Smrt ugodnega gospodarja. V ponedeljek zvečer je preminul v starosti 82 let daleč naokrog znani in priljubljeni posestnik in gostilničar na Pleskem pri Trbovljah g. Martin Pust, p. d. Španec. Kdo ni poznal vedno vedrega, vselega in dobrodušnega špančevega očeta, ki je dolgih 45 let s svojo zvesto družico gospo Lojzko vodil gostilno ter tekot dolgih desetletij vzorno uredil svoje gospodarstvo. Pred leti sta slavila svoje zlato poroko in tedaj smo videli še špančevega očeta čilega in vselega, ko je z vedno nasmejano špančevom mamo stopal v narodni noši v cerkev k poročni svečanosti v spremstvu svojih otrok in vnukov. Sedaj je za vedno zatislil oči in legel k večnemu počitku po več-

Kreft: „Velika puntarija“

Prva slovenska drama, ki jo je Slovenska matica izdala po vojni

Ljubljana, 21. julija
Slovenska matica se je letos vrnila k svojemu staremu dobremu programu glede izdajanja knjig: zdela je dva prevoda in dve originalni deli, Seliškareve »Pisni pričakovanja« in dramsko kroniko iz l. 1573 v petih dejanjih Bratka Krefta »Velika puntarija«. S tem se je Slovenska matica pridružila mnenju, da imamo prevodov zadosti, saj so književni trg z njimi natrpal založbe od povojne dobe do danes prav gotovo v škodo domačega ustvarjalnega dela. Naši pisatelji le težko dbe založnika zaradi osebne politike založb, ki zelo uspešno propagirajo dobre in slabe prevode dobrih in slabih tujih pisateljev. Res je, da so nam potrebni tudi prevodi, toda izdajanje teh ne sme biti v škodo domači produkciji. Naj bo v tem pogledu Slovenska matica vsem založbam vzgled. Na dva izdana prevoda naj pride ta dva večja koncepta domačih ustvarjalcev, pa bo kriza naše domače književne produkcije kmalu premagana.

Kreftova »Velika puntarija« je prva slovenska drama, ki jo je SM izdala po svetovni vojni. V ustvarjanju Bratka Krefta je ta drama velik korak naprej. V svojem cosedanjem delu se je Kreft boril še z intelektualizmom. Sicer se kaže že v njegovih dramah pred »Veliko puntarijo« zdrava, prekipelova elementarnost, zlasti v »Celjskih grofih« in v »Malomeščanih«, toda na svoji peti dramskega ustvarjanja si je Kreft v teh delih še vedno pomagal s konstrukcijami razuma. Glede tega je treba upoštevati Kreftovo svojevrstno prizadevanje. Kreft orje ledino v nekem novem svetu življenjskih vrednot, po vsebini je nosilec novih pogledov na svet in življenje in nosilec vrednot, do katerih se je moral dokopati po napornem oblikovanju samega sebe s pomočjo razuma. Kajtčnost instinktov, ki mu kažejo svet in živ-

ljenje, zlasti pa socialno plat vsega dogajanja, je moral urediti v novo harmonijo. To je veliko delo prevrednotenja vrednot v njem, delo, ki zahteva vse umske sposobnosti in dar ostrega spoznavanja.

»V »Veliki puntariji« se je Kreft dokopal že do jasnejšega obzorja in je že »nad stvarjo«. Odslej bo imel čedalje večjo distanco do svojega sveta življenjskih vrednot, to se pravi, da bo njegov dramski oblikovalni talent čedalje svobodneje ustvarjal brez intelektualnih konstrukcij. Kreft je prišel na čisto s samim seboj in s svetom, zaradi tega ima vse pogoje za veliko ustvarjanje. Ker je njegova oblikovalna sila izredno velika, lahko pričakujemo od njega še izrednih stvari.

Beseda »puntarija« ima zgodovinsko opravičilo. Bila je izraz za kmečko boje v severno-slovenskem, panonskem narečju, kjer je Kreft doma. Gre za dramo herojstva. Kreft pravi, da heroj ni tragičen, je lahko samo mučenik. Ker je Matija Gubec že legendarna figura, ga ni mogel koncipirati kot tragičnega človeka, temveč le kot heroja-mučenika. Tragičen je v drami Ilija Gregorič, vojaški vodja punta. Za uvod je Kreft napisal uvod o kmečkih puntih z zgodovinskega stališča. Preštrdal je ogromno snov in postavil svojo tezo o pomenu materialnih in idealnih sil, ki so sprožile upore slovenskih kmetov. Slovenski politiki in zgodovinarji daj ne in bližnje preteklosti, pravi Kreft ob koncu svojega uvoda, so se v raznobarnem navdušenju navduševali za ta ali oni dogodek v preteklosti. Koliko vzdihovljaj so prevzihovali, ker nimamo v srednjem veku svojih plemičev. Zato so nekateri nasilno ponajli celjske grofe, da bi lahko pokazali na nekaj heroičnega iz »naše« preteklosti. Slovenski narod je zrasel iz kmečkega ljudstva in naša nša vse heroična preteklost so kmečki panti. Dolgo pred francosko revolucijo so se slovenske kmečke množice podzvestno borile za iste demokratične pravice kot francoski meščanski revolucionarji. Borile so se in padle v neenakem boju s fevdalno gospodo. In če že išče kje slovenska narodna samozavest oporo v preteklosti, jo mora najti v kmečkih puntarih 15. in 16. stoletja. Kdor govori, da naš narod nima v daljni preteklosti svoje zgodovine, je slep in laž, kajti s ponosom se lahko sklicujemo, da so tista naša zgodovina — slovenski kmečki upori. Tudi herojstvo je v njih, večje in veličastnejše ko vse srednjeveško viteštvo, kar ga je bilo v naših krajih. Slovensko kmečko ljudstvo je v tistih hudih časih, ko sta ga morila Turki in grof, vztrajalo na svoji zemlji in preneslo vse napore. Krvavelo je, da je tekla kri v slapovih, a izkrcavalo ni...

V knjigi je tudi puntarska pesem, katero je napisal Mile Klopčič na melodijo puntarske pesmi iz l. 1525: Le v kup, le ubo ga gmajna, heja, heja, za staro pravdo zljaj bo dražna... Močno je zlasti zadnje dejanje drame, kar je treba omeniti, ker drame proti koncu navadno pešajo. Lahko se nadejamo nenavadnega užitka, ko bo drama ob začetku sezone vpriporjena v režiji Bojana Stupice, prvak Levor bo pa igral glavno vlogo Matijo Gubca.

Brat Viktor Jeločnik pri Abrahamu

Vič, 21. julija

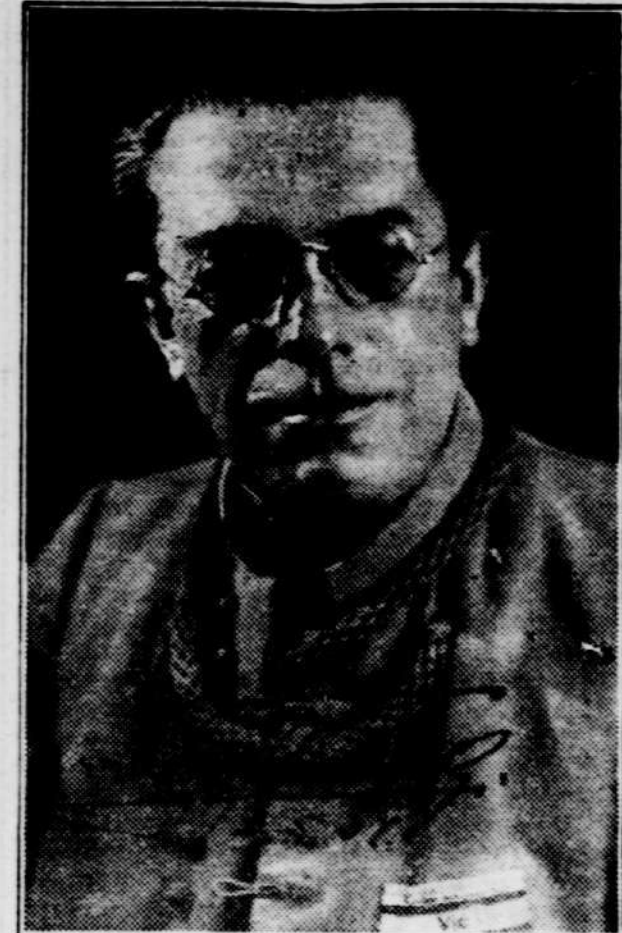
Skoraj neverjetno se nam zdi, da je danes srečal krepak in zdrav Abraham naš odlični in poštovni sokolski in javni delavec brat Viktor Jeločnik, trgovec in gostilničar v Rožni dolini. Danes pred 50 leti se je rodil v Rožni dolini, kjer sta ga že v zgodnji mladosti oče Mihael in mati vzgajala v naprednem in nacionalnem duhu. Svojo prvo šolsko znanost je dobil na grabenški šoli, potem pa je obiskoval gimnazijalno in Mahrovo šolo, ki je bila v tistih časih popolnoma nemška, toda ohranil je tudi v tej šolski dobi svojo odlično slovensko in napredno miselnost. Leta 1903 se je preselil s svojimi starši v Rožno dolino, kjer so kupili skromno hišico na sedanjih cestah V. Doma je pridno pomagal svojemu očetu pri delu in po očetovi smrti je prevzel njegovo poslo. Leta 1911 so ga poklicali k vojakom, leta 1914 pa je moral ob splošni mobilizaciji obelči vojaško suknjo. Sreča mu je bila mila, da je ostal v Ljubljani pri Rdečem križu ter bil dodeljen vojaškimi bolnicami. Tudi med svetovno vojno je pokazal svojo odlično narodno in napredno mišljenje, zato so tudi njega kmalu proglasili za politično nezanesljivega.

Vse svoje življenje je posvetil br. Jeločnik napredni stvari, posebno pri srcu pa

mu je bilo sokolstvo. Ko se je leta 1909 ustanovilo na Viču »Telovalno društvo Sokol«, je bil med njegovimi prvimi delavci in ustanovitelji. Težko je bilo sokolovanje v tistih časih, toda br. Jeločnik ni klonil, marveč je zastavljal vse svoje sile, da se je sokolska misel trdno zasidrala na Viču. Zaradi voje izredne delavnosti so ga bratje vzbujili in poklicali v odbor. Bil je več let voditelj, podčelnik, odbornik, podstarosta viškega Sokola. L. 1925 so ga bratje na občnem zboru izvolili za starosta in v tem letu je razvil viški Sokol svoj pravi, za kar ima naš slavljence največ zaslug. Bil je to največji in najveselejši dan v njegovem življenju. Mnogo zaslug si je pridobil tudi pri gradnji sokolskega doma l. 1920, kjer je tudi gumno podprl gradbeno akcijo. V društvu za zgradbo je imel od vsega početka odborniško funkcijo, po smrti podpredsednika br. Goloba pa je prevzel l. 1932 mesto poslevočega podpredsednika, katero funkcijo opravlja še danes.

Mimo svojega sokolskega udejstvovanja je posvečal svoje sile tudi vsem ostalim naprednim in humanitarnim ustanovam. V bivši viški občinski upravi je bil dolga leta odbornik, dalje se je uspešno udeleževal pri podružnici Rdečega križa, pri Oplepvalnem društvu v Rožni dolini, pri svoji

stanovski organizaciji, kjer je bil več let poslevočeti podpredsednik, itd. V naprednih vrstah je ostal trden in odločen v najtežjih časih, je član viške k. o. JNS in njen podpredsednik. V občinskem odboru viške občine se je odlikoval z živo inicijativnostjo z gospodarskimi predlogi ter ustvarjal s tedanjimi naprednimi odborniki gospodarske pridobitve: električno razsvetljavo, ureditev občinskih cest, vodovod itd. Z vsemu in odločno se je zavzel tudi za Sokola v občinskem svetu, kadar je šlo za njegov obstoj. Je pa brat Jeločnik tudi mož globokega socialnega čuta, ki ga je posebno izprizpil ob veliki povodnji l. 1926, ko se je z veliko ljubeznijo do prizadetih soobčanov zavzel za javno podporo oškodovancev ter tudi sam mnogo žrtvoval za lajšanje bede Vičanov.

Kakor je sam vzgojen v naprednem in sokolskem duhu, tako je vzgojil s svojo zvesto družico gospo Jerico svoje otroke, ki so vsi delovni člani viškega Sokola. Kot zaveden naprednjak je naročnik našega naprednega časopisa. Tako je »Slov. Narod« že desetletja v njegovi hiši, »Jutro« pa odkar izhaja.

Želimo vrlemu slavljencu ob njegovem jubileju, da bi ostal še nadalje krepak, zdrav in enako vnet za splošni napredni sokolski in nacionalni stvari. Brat Viktor sprejmi od vseh pripadnikov viškega Sokola in vse viške nacionalne javnosti, ki ve ceniti Tvoje poštovno delo za občji blagor, naše čestitke in krepak sokolski »Zdravo« ter »Na mnoga zdrava leta«.

Sovjetski Daljni vzhod

Moskovska »Pravda« priobčuje obširen članek tajnika daljnoveždnega odbora komunistične stranke Varelkisa o položaju na sovjetskem Daljnem vzhodu. V zadnjih treh letih industrijske in vojaške izgradnje Daljnega vzhoda je bilo investiranih nad 6 milijard rubljev v javna dela in velik del obširnega načrta je že izpolnjen. V glavnem je zgrajena industrijska baza v območju novega mesta Komsomolska ob reki Amur in zvezano je s sibirsko glavno železnico po stranski železnici Komsomolsk—Voločajevsk. Zgrajenih je tudi že več avtomobilskih cest.

Izmed 9 oblasti Daljnega vzhoda je bila posvečena največja pozornost Eriobidžanu, židovski avtonomni oblasti, ležeči nasproti ustju reke Sungare, pritoka reke Amur, torej nasproti ustju glavne vodne poti Japoncev. Toda Birobidžan je zaenkrat še redko naseljen, saj šteje samo 120.000 prebivalcev. Vsa vprašanja izgraditve industrije in utrdb so odvisna od te redke naseljenosti Birobidžana in pomikanje delovne moči. Prvi korak k pridobitvi industrijskega delavstva je bil storjen, ko so zvišali mezo na 350 rubljev mesečno, kar pomeni 20 do 30% več, nego zaslužijo delavci v evropski Rusiji.

Mnogo bo odvisno od nadaljnega naseljevanja v te kraje. Iz evropske Rusije so že poslali na Daljni vzhod več tisoč deklet in tako bo ustanovljenih mnogo novih rodbin. Dobiti je treba še potrebno število inteligence in kvalificiranih delavcev, kmetom je pa treba poskrbeti kredit. Brez teh ukrepov bo premočnovitki tudi v bodoče izpolnjevali le polovico načrta, kmetje pa ne bodo mogli obdelati toliko zemlje, kolikor bi jo morali po načrtu.

Kupujte domače blago!

Pokazala mu je vizitko, pritrjeno k cvetju. Bila je njegova. Robert je namršil obrvi. Spomnil se je, kdo je bil dal v njegovem imenu natiskati te vizitke: »Grof Robert de Brancelin« in kdo mu jih je bil izročil. Nedvomno jih je bil Cantaloube nekaj pridržal in zdaj je eno pritrtil na rož. Toda kako neki je mogel zvedeti to?... Nedvomno mu je povedal Bourjal.

Robert je spoznal, da je bil za dobro urošel sedanosti in čutil je, da ga zopet nekaj vleče na dno. Razveseljena Staša se je šalila.

Končno je pa bilo morda to cvetje namenjeno samo Šeherezadi, gospod?

Nežno je bil privil k sebi, ker ji drugače ni mogel odgovoriti. Nepopisna bolest je prešinila njegovo dušo. Priznati Staši svoj polom in sramotno pogodbo, ki ga je vezala, to bi pomenilo izgubiti jo za vedno. Povedati vse Cantaloube bi pa pomenilo kriti vse stroške. Preden je stopila mračna postava v južnem snegu kakor jo je videl nekoč Cantaloube in Robert je ves zadržel. Na obeh straneh je bil torej samo en izhod — odpovedati se Staši. Njegovega srca se je polasčala agonija.

Staša se je pa stiskala k njemu vsa srečna, da ga je zopet našla. Robert je čutil, kako mu prodira v žile sladka opojnost njenega mehkega telesa. V zaprtim avtomobilu se je mečal voni rož s parfumom njene ženskosti, izpod njenih dolgih, nežnih trepalnic so žarele podolegovate strasti polne oči. Nastavila mu je svoje rdeče ustne v poljub.

Prihodnja svetovna razstava

Prirejena bo v New Yorku in pokazala bo, kakšen bo bodoči svet

Se predno so bila odprta vrata pariške svetovne razstave, že po tradiciji z zakasnitvijo, so imeli Američani točno zasnovan načrt bodoče svetovne razstave, ki bo leta 1939 v New Yorku. Če tiči pariška svetovna razstava s svojimi koreninami v sedanjosti, se opira osrednja misel newyorške razstave na bodočnost. Američani hočejo pokazati svetu kakšen bo bodoči svet, kako bo torej šel razvoj in zato so nazvali svojo razstavo »Svet jutrišnjega dne«.

Nad 1000 osnutkov je proučil pripravljani odbor newyorške svetovne razstave, predno je sklenil izraziti poslanstvo razstave s tremi najizrazitejšimi arhitektonskimi simboli. In imel je res srečno roko. Segel je po simbolih najbistejših linij, ki kakor da določajo razvoj sveta v bližnji bodočnosti s svojo skladnostjo in čistoto iz sedanjega kaosa. Trije geometrični liki se bodo že od daleč videli kot simbol razstave in sicer ogromna obla, ogromen trikotnik obelisk in dolga vijugasta cesta. V osnutku so dobili tri temeljni geometrični liki tuja imena. Obla se imenuje v osnutku periferisa, obelisk trylon, cesta pa helicine. Vsi trije liki skupaj bodo tvorili razstavno os.

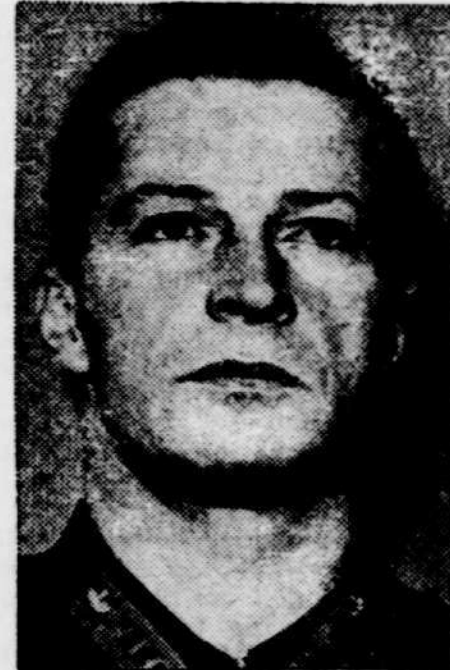
Glavna orientacijska točka razstave bo 230 m visoki trikotni obelisk ali trylon. To bo obenem radijska postaja, ki bo služila v prvi vrsti razstavi sami. Ta glas svetovne razstave bodo usmerjali posebni aparati, ki bodo izločili vpliv drugih radijskih postaj tako, da se bo na razstavišču oddaja dobro slišala. V trylonu bo dvigalo, ki bo dvigalo posetnike na most med trylonom in ogromno oblo. Američani razmišljajo, ali bi ne kazalo napraviti dvigala še do vrha ogromnega obeliska, od koder bi bil krasen razgled ne samo na vso razstavo, temveč skoraj na ves New York. Trylon, ki se bo čez dan videl zelo daleč, bo delal v nočni razsvetljavi vtis, kakor da se izgublja neke pod nočnim nebom.

Trylon je neposredno zvezan z ogromno oblo, pravim čudom moderne tehnike in stavne umetnosti. Periferisa bo merila v premeru 17 m. Ogromna obla bo plavala

v prostoru, kajti 8 stebrov, na katerih bo počivala, bodo zakrivali vodometi. Njena površina bo tako oslepično bela, da bo gledalca že na prvi mah očarala. Ponoči se izpremeni obla v čaroben prizor. Močni reflektorji bodo metali na njeno površino peštre sнопe žarkov, po nji bodo tekli liki na filmskem platnu slike pokrajin v barvah. Oblaki se bodo podili čez njo in tu pa tam se izpremeni obla v pričo gledalcev v projekcijsko platno, na katerem bodo videli izbor zanimivih prizorov iz sedanjosti in bodočnosti. Svet jutrišnjega dne pa ne bo izražen samo z zunanostjo ogromne oble temveč tudi z njeno notranjostjo, ki naj pokaže nazorno sliko vpliva moderne tehnike na svetovni razvoj. Vijugasta, premična stopnice privedo posetnika visoko gori na ploščad, visoko v oblak. Tu bo prostora za 1.200 ljudi. Gledalci bodo videli čarobne pokrajine, pred njihovimi očmi se bo razvijala drama tehniškega sodelovanja in socialnega razvoja sveta jutrišnjega dne v umetniški zasnovi. Ploščad bo dovolj oddaljena od stene, izolirana od trušča in vročine, tako da bodo ljudje imeli vtis daljne perspektive. Vse bo tu harmonično urejeno in posetnik se bo vračal v zunanji svet z občutkom globokega pogleda v bodočnost. Tudi povratek v sedanost mu bo prijeten. Steklen most bo vodil k trylonu, kjer si boš lahko izbral bodisi dvigalo ali pa vijugasto cesto k umetnemu jezeru ob vznožju orjaškega obeliska.

Vijugasta cesta, nazvana helicine, bo vodila v visokem loku okrog vsega jezera v spirali tja doli do zemlje. Od zgoraj bo videl gledalec večino mednarodnih paviljonov in zabavišče na bregovih umetnega jezera. Najkrasnejši prizor od zgoraj, s sredine in s konca ceste bo pa periferisa sama, ki bo človek o nji mislil, da počiva na osmih ogromnih vodnih stebrih. Nočna razsvetljava, pojačana s posebnimi žarometi, bo vzbudila v gledalcih vtis, da se tu hitro suče okrog svoje osi naša zemlja z narazličnejšimi fantastičnimi pokrajinami. To je temeljna misel svetovne razstave v New Yorku.

Gromov o svojem poletu

Bili so silno napeti trenutki, ko je prenehala delovati oddajna postaja na letalu ANT-25-I in so se izgubili vsi sledovi za ruskimi letalci v gosti megli nad kalifornijsko obalo. Z oaklandskega letališča, kjer so pričakovali rusko letalo, se je dvignilo ameriško letalo, v katerem je bil tudi sovjetski konzul Gohman. Letalo je preiskalo vso obalo od San Franciscia do ameriške meje. Letalo je nad Backersfieldom, Los Angelesom in Marchfieldom ter se spustilo v San Diego, kamor je končno prišla vest, da se je Gromov srečno spustil na travnik pri San Jacintu. Letalo se je takoj zopet dvignilo in našlo orjaški ruski enokrovnik že sredi množice radlovežnikov. Od vseh strani so pridivili avtomobili, iz Marchfielda so prispeli poveljniki vojaškega letališča. Po kratkem prisrčnem pozdravu so se odpeljali Gromov, Jumašev in Danilin v Marchfield. Nič se jim ni poznalo, da imajo za seboj dobrih 62 ur silno napornega in nevarnega poleta.

Gromov je izjavil kratko: Zaključili smo polet v 62 urah in 17 minutah. Preleteli smo nad 10.000 km. Prileteli smo bili na San Diego, toda gosta megla je zakrivala letališče in tako smo se morali vrniti 140 km nazaj. Mojstru Danilinu se moramo zahvaliti, da smo leteli v idealni ravni črti. Smeri sploh nismo izprijinjali, temveč samo višino. Kislika nam je ostalo mnogo.

Najtežji del proge je bil nad severnim tečajem, kjer smo morali leteti skozi dva ciklona.

Jumaški ruski letalec dobivajo na tisoče pozdravnih brzojav in pisem, neprestano jih oblega množica novinarjev, fotografov in filmskih operaterjev. Prvo pismo iz Moskve v Ameriko preko severnega tečaja, ki ga je pripeljalo Gromovo letalo, je bilo naslovljeno na ameriškega dopisnika moskovske »Pravde«.

Ločitev zakona je bolezen

V Detroitu je otvoril pastor Appelhof sanatorij, kjer bo zdravljal izključno nezadovoljne zakonce in jim preganjali misli na ločitev. Zakonce, podvržene ločitveni vročici, in tudi zaročence, ki jim grozi ta bolezen, bodo v sanatoriju v pravem pomenu besede lečili z zdravili, strokovno telovadbo in dijetlo. Pastor Appelhof namreč pravi, da je ločitev zakona bolezen. Če dobro premislimo, ne moremo kratko malo zavreči te trditve, češ, da je plod človeške domišljije. Nestrpnost in živčna razdraženost zapeljata človeka večkrat k burnim nastopom, pozneje k razvratu in končno k ločitvi, kar je čisto zadrženo s telesno boleznijo. Tako vzbuja bolezen jeter razdraženost, ki kaj lahko privede do razprtij v zakonskem življenju in morda tudi do ločitve.

Po ozdravljenju te bolezni bi gotovo zakonsko življenje teklo zopet mirno. Hladne prhe bi pomirile marsikatero razgreto možgano, malo bronala ali drugega pomirilnega sredstva, strokovna telovadba in pravilna dijeta bi pomirila živce in tako bi bil iz marsikatega zakona odstranjen kamen spodbite. Saj si mnogi zakonce sami očitajo, da bi spadali v kak zavod, kjer bi jim odpravili naglo jezo in razdražljivost. Vprašanje samo, kateri izmed zakoncev bo spadal v tak zavod. Pastor Appelhof pravi, da morata v sanatoriju oba.

Pri fotografu

— Mojster, koliko računate za fotografiranje otrok?
— Sto dinarjev tucat.
— No, potem moram pa še počakati, jaz imam šele tri otroke.
— Glej, žena, že zopet sem našel tvoj las v juhi.
— Žena: Ah, to nič ne de, možiček, saj jih imam še mnogo na glavi.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

— Staša, strahš me, — je zašepetal. — Outim, da stojte med nama strašne tajne. Rad bi te ugrabil in nehal misliti na vse drugo.

— Ugrabiti me!...
— In rad bi te tudi obdržal.
— Morda misliš, da bi te hotela izgubiti?
— Zalibog.

Krepko ga je pahnila od sebe. Vrteč se tiho na tečajih so se vrata nešlišno odprla.

— Kaj je?
Zaman je iskala masko, ki ji je bila padla na tla.

— Oprostite gospa, ali bi ne želeli poslušati rusko pesem, kakršno ste si izbrali sami?
— Ne, je odgovorila Staša polna nezaupanja. Prinesite račun: odhajava.

Vedno priljubljeni Jarčenko se je priklonil. Ko je zaprl vrata za seboj, je Staša potisnila Roberta od sebe, nastavila uho na vrata in jela poslušati, kako odhaja Jarčenko po stopnicah.

43

— Kaj se bojiš tega moža? — je vprašal Robert.

— Kdo ve? Njegove manire mi niso všeč. Na obrazu se ji je poznal strah, ni pa hotela povedati, zakaj se boji.

Pravavila si je lase, nataknila masko in se zavila v svoj kožuh. Postajala je nervozna, ker se niso bili prinesli računa. Robert jo je hotel objeti, pa ga je znova potisnila od sebe.

— Ne, tu ne. Zlasti pa nobene besede vpricho tega človeka.

Končno je prišel Jarčenko nazaj in to pot je potrkal. Ta čas, ko je Brancelin plačeval, je Staša odhitela po stopnicah. Jezen, da ga zadržujejo, Brancelin ni čakal, da bi mu prinesel Jarčenko drobšč.

Obdržite to.
— In odhitel je za Stašo, lastnik »Sobašnika« je pa klical za njim besede zahvale.

Prihitiel je do vrat, toda Staše ni nikjer opazil. Ze se je jel razburjati, ko mu je skozi okence avtomobila pomahala z ročico. Avto je počasi odpeljal. Nekaj časa ji je sledil in ko je nien avto ustavil, je vstopil. Avto je bil poln cvetja...

Staša je odkrnila plašč in objela Roberta s svojimi golimi rokami okrog vratu.

— Moj Robert! Ti si torej vedel to? Cemu cele kupe rož?

Ves začuden se je ozrl na cvetje.
— Zagotavljam te, Staša... Molči, nikar ne laži. Spoznal si me. Tu je dokaz...